

Beweegvriendelijke Omgeving Zuiderpark

‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor mensen met of zonder lichamelijke beperking, aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders.’

Titelblad

Hbo-bachelor scriptie

Beweegvriendelijke Omgeving Zuiderpark

‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor mensen met of zonder lichamelijke beperking, aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders’.

Datum: 16 januari 2019

Auteur: G.M. Houbolt

Studentennummer: 14072793

Opleiding: Mens en Techniek | Bewegingstechnologie

Onderwijsinstelling: De Haagse Hogeschool

1^e Begeleider: M.L.C. Kessels

2^e Begeleider: M.A.M. Berger

Voorwoord

Voor u ligt de scriptie 'Beweegvriendelijke Omgeving Zuiderpark'. Een onderzoek naar de het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor mensen met of zonder lichamelijke beperking, aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders. Deze scriptie is geschreven in het kader van mijn afstuderen aan de opleiding Mens en Techniek | Bewegingstechnologie aan de Haagse Hogeschool en in opdracht van het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving en het lectoraat Revalidatie.

Samen met de projectgroep bestaande uit Manon Kessel, Monique Berger, Sanne de Visser en Arend de Kloet hebben we het onderzoek opgezet en vormgegeven. Na uitvoering van een kwalitatief onderzoek heb ik een eerste stap kunnen maken naar het optimaliseren van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark.

Bij deze wil ik mijn begeleiders en de projectgroep bedanken voor de fijne begeleiding en ondersteuning tijdens dit traject. Ik wil alle stakeholders bedanken die mee hebben gewerkt aan dit onderzoek. Zonder hun medewerking had ik dit onderzoek nooit tot een succesvol einde kunnen brengen.

Tevens wil ik alle vrienden bedanken die mijn stukken tijdens het schrijfproces van feedback hebben voorzien. Ik wil in het bijzonder Ide Klein Bramel bedanken voor het sparren, de wijze raad en de morele steun gedurende mijn hele afstudeer periode. Tot slot wil ik mijn ouders bedanken voor hun hulp en motiverende woorden.

Ik wens u veel leesplezier toe.

Gita Houbolt

Den Haag, 16 januari 2018

Samenvatting

Naar aanleiding van de sportnota opgesteld door de gemeente Den Haag in 2015, kwam uit het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving en het lectoraat Revalidatie van de Haagse Hogeschool de vraag voor het starten van een onderzoek met als doel: *‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor mensen met of zonder lichamelijke beperking, aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders’*.

In dit onderzoek is met behulp van deskresearch gekeken naar de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark aan de hand van het beweegvriendelijke omgeving model (BVO-model). Er is gekeken naar de voorzieningen van het park en of deze voorzieningen voldoen aan de randvoorwaarden uit het BVO-model. Tevens is er een kwalitatief onderzoek gedaan met behulp van semigestructureerde interviews met stakeholders die werkzaam zijn in het Zuiderpark. Hierbij is een topic-lijst opgesteld aan de hand van het BVO-model. De interviews zijn getranscribeerd en gecodeerd voor een analyse van de resultaten.

Uit deze analyse zijn vier belangrijke thema's naar voren gekomen: de verbinding tussen de sportcampus en het Zuiderpark, de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Zuiderpark, de communicatie tussen de aanbieders onderling en de communicatie richting de bezoekers van het park. Allereerst kan de verbinding tussen de sportcampus en het Zuiderpark verbeterd worden. De sportcampus wordt als een topsportcentrum en onderwijsinstelling gezien en daarnaast, als groot en blank. Er heerst grote onwetendheid over wat zich afspeelt in de campus voor bezoekers van het park. Ze voelen zich niet welkom, terwijl de sportcampus juist open staat om de wijk te ontvangen. Daarnaast is de bereikbaarheid van het park niet optimaal, dit geldt met name voor de doelgroep: 'mensen met een lichamelijke beperking'. Vervoer naar het park toe is voor mindervalide een grote uitdaging. Er zijn weinig parkeerplaatsen en de ov-verbinding is op een te grote afstand van het park. In het park is het voor bezoekers moeilijk om de weg te vinden door een matige bewegwijzering. De communicatie richting de bezoekers en communicatie tussen aanbieders onderling zijn tot slot een belangrijk thema. Aanbieders binnen het Zuiderpark moeten samenwerken, particuliere wandel- en hardlooptroepen weten op dit moment niet van elkaars bestaan af. Daarnaast is een eerste start gemaakt met het promoten van het Zuiderpark in het algemeen door stichting Zuiderpark, maar een overzicht van al het aanbod in het park is nog niet gelukt.

De resultaten uit deze interviews zijn tijdens een brainstormsessie met de stakeholders gepresenteerd, waarna er samen met de stakeholders nagedacht is over mogelijke oplossingen. Uiteindelijk zijn hier aanbevelingen voor geformuleerd. Om de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark te optimaliseren is gebleken dat bezoekers op creatieve wijze meer de sportcampus binnen gehaald moeten worden. Daarnaast moet het bewegwijzeringsstelsel in het park onder de loep genomen worden. Tot slot moeten de aanbieders in het Zuiderpark met een gezamenlijk doel op een platform communiceren richting de bezoekers en moeten de sport en beweeggroepen in het park kennis met elkaar maken.

Kortom, de stakeholders die tijdens dit onderzoek gesproken zijn geven aan dat het optimaliseren van het park vooral te halen valt uit een betere samenwerking, communicatie en toegankelijkheid van het park. Het aanbod is aanwezig, maar het moet te vinden zijn.

Inhoudsopgave

1.	Inleiding.....	5
1.1.	Leeswijzer	6
2.	Methode en Resultaten.....	7
2.1.	Onderzoeksopzet.....	7
2.2.	Voorzieningen Zuiderpark	7
2.3.	Resultaten voorzieningen Zuiderpark	8
2.4.	Stakeholders	10
2.5.	Resultaten Stakeholders.....	12
2.6.	Afname interviews	16
2.7.	Resultaten afname interviews.....	16
2.8.	Analyse interviews.....	17
2.9.	Resultaten analyse interviews.....	17
2.10.	Brainstormsessie	25
2.11.	Resultaten Brainstormsessie	26
3.	Conclusie	30
4.	Discussie	30
5.	Aanbevelingen	32
5.1.	Aanbevelingen voor vervolgonderzoek.....	32
5.2.	Aanbevelingen voor de opdrachtgever	32
6.	Literatuurlijst	35
7.	Bijlagen	36
7.1.	Mail bedrijven.....	36
7.2.	Mail gemeente	37
7.3.	Benaderde stakeholders.....	38
7.4.	Topiclijst interview	39
7.5.	Transcriptie en codering van het interview van Boot	40
7.6.	Uitwerking stickie notes brainstormsessie.....	48
7.7.	Uitnodiging brainstormsessie.....	51
7.8.	Projectplan Beweegvriendelijke Omgeving.....	53
7.9.	Evaluatie persoonlijke leerdoelen	61

1. Inleiding

Den Haag is een stad waar steeds meer mensen in beweging komen. Beweging zorgt voor een verbinding tussen verschillende groepen mensen en behoudt de energie in een stad. Omdat er nog steeds niet genoeg wordt bewogen, heeft de gemeente Den Haag in 2015 een sportnota opgesteld: 'Sport maakt Den Haag sterker, Den Haag sportief in beweging'. Het lange termijn doel waar in deze nota naar gestreefd wordt is dat, dagelijkse beweging en regelmatig sporten voor alle inwoners een vanzelfsprekendheid wordt. In de sportnota staat beschreven dat ze de aankomende vier jaar de kracht van sport op drie niveaus willen versterken: voor de stad, voor de wijk en voor de vereniging. In de sportnota wordt voor de wijk gezocht naar een antwoord op de vraag: 'Hoe zorgen we dat de sport- en beweegdeelname in alle Haagse wijken op een zo hoog mogelijk niveau komt?' Een andere vraag die naar voren komt in deze nota is: 'Hoe krijgen we Hagenaars met een beperking, net zo actief zijn als Hagenaars zonder beperking'. Deze vraag laat zien dat de gemeente aandacht besteedt aan inclusie van alle bevolkingsgroepen, wonend in Den Haag, zo ook mensen met een beperking (Gemeente Den Haag, 2015).

Naar aanleiding van de vragen gesteld in de Sportnota, zijn het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving (GLSO) en het lectoraat Revalidatie van de Haagse Hogeschool een samenwerking aan gegaan. Beide lectoraten richten zich voor een deel op het stimuleren van beweeg- en sportdeelname, waarbij het lectoraat Revalidatie specifiek voor mensen met een beperking. De lectoraten zijn een van de onderzoeksgroepen, voor praktijkgericht onderzoek, van de Haagse Hogeschool. Het lectoraat GLSO heeft als missie; het ontwikkelen, evalueren en implementeren van producten, programma's of diensten die lichamelijke activiteit en gezonde voedingskeuzes bevorderen. De onderzoekslijn van het lectoraat, genaamd 'De gezonde wijk', besteedt aandacht aan het bevorderen van de beweegparticipatie in de wijk (De Vries, 2016). Het onderzoek en de projecten van het lectoraat Revalidatie zijn gericht op het bevorderen van de participatie en kwaliteit van leven van mensen met een lichamelijke beperking of chronische aandoening. Het participeren in de samenleving door te bewegen in de openbare buitenruimte als vrijetijdsbesteding, is een onderdeel hiervan (De Kloet, 2017). De Haagse Hogeschool is gevestigd in de sportcampus in het Zuiderpark, de lectoraten zijn aan de Haagse Hogeschool verbonden. Om deze reden hebben beide lectoraten een samenwerking gestart om te werken aan de beweegdeelname in het Zuiderpark, met als gezamenlijk doel de beweegvriendelijkheid van het Zuidpark te optimaliseren.

Door het Nationaal Instituut Sport en Bewegen is er in 2012 een methode ontwikkeld voor het creëren van een beweegvriendelijke omgeving. Een beweegvriendelijke omgeving is een aantrekkelijke leefomgeving die mensen faciliteert en stimuleert tot bewegen. Een omgeving met voorzieningen in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten en elkaar ontmoeten. Om mensen in beweging te krijgen is een uitdagende buitenruimte belangrijk. In gemeentes zoals Rotterdam, Ede en Zoetermeer zijn er pilots van start gegaan om de beweegvriendelijkheid van de directe leefomgeving van de stadsbewoners te verbeteren. Ook de gemeente Den Haag en het Zuiderpark doen mee in de eerste bezienswaardigheden rondom nieuwe vormen van bewegen, door de outdoor fitplaatsen gevestigd in het Zuiderpark (NISB, 2013)

De vraag is op dit moment: 'Hoeveel de wijkbewoners bewegen in en rondom het Zuiderpark'. De wijken in de stadsdelen Escamp en Centrum zijn benoemd als stadsdelen die gemiddeld het meest achterblijven in beweegparticipatie. In het midden van deze wijken bevindt zich het Zuiderpark. In het onderzoek door de gemeente Den Haag, onder bewoners van de wijken in Den Haag, blijkt dat de beweegdeelname in de wijk Transvaalkwartier als laagste uitkomt met een percentage van 44,3%. Verder omliggende wijken zoals de Groente en Fruitmarkt(46,5%), Moerwijk(52,2%) en de wijk Rustenburg en Oostbroek(56,0%) hebben een lager percentage beweegdeelname dan andere wijken in de gemeente Den Haag (Gemeente Den Haag, 2015). Al deze wijken grenzen aan het Zuiderpark.

Het Zuiderpark is een groene omgeving met wandelpaden, fietspaden, speelweides en speeltuinen. Hierdoor is het een geschikte locatie voor het realiseren van een beweegvriendelijke omgeving voor de omwonende wijkbewoners. Het Zuiderpark biedt ruimte om vrijuit te bewegen in de drukke stad.

Het implementeren van een beweegvriendelijke omgeving in een wijk heeft positieve effecten op de mentale en fysieke gezondheid van de wijkbewoners met of zonder beperking. Het bevordert de bewonersparticipatie in de wijk en vermindert hierdoor eenzaamheid bij ouderen. Daarnaast wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd (TNO, 2013). De mentale voordelen van een beweegvriendelijke omgeving zijn veelal afhankelijk voor bevorderen van sociaal contact. Bovendien blijkt uit het onderzoek van Verke (2010) dat over het algemeen 'groen' goed is voor de sociale cohesie. Een groene buitenruimte is een belangrijk onderdeel van een beweegvriendelijke omgeving. Openbare tuinen dragen bij aan een spontaan georganiseerde ontmoeting en een intensiever gebruik van de openbare ruimte. Dit bevordert de sociale cohesie in de wijk, waardoor de beweegdeelname groter wordt. Betrokkenheid tussen burens vermindert de eenzaamheid onder ouderen en doordat kinderen meer tijd buiten doorbrengen ontwikkelen ze zich motorisch beter. Er zijn naast de lichamelijke voordelen dus ook mentale en maatschappelijke voordelen gekoppeld aan dit project.

Het investeren in een beweegvriendelijke omgeving levert een positieve bijdrage aan het bevorderen van een actieve leefstijl en de gezondheid van de wijkbewoners. Het hoofddoel van dit onderzoek is: *'Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor mensen met of zonder lichamelijke beperking aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders'.*

Door onder andere de sportnota en de komst van de sportcampus van de Haagse Hogeschool in 2017 zijn er een aantal projecten opgestart met als doel het bevorderen van de beweegdeelname van wijkbewoners door het creëren van een beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark. Met projecten zoals de fitplaats en het eerste onderzoek naar het vernieuwen van het skatepark, waardoor er meer toegankelijkheid is voor rolstoelgebruikers, zijn de eerste stappen gezet. Of deze veranderingen effect hebben gehad op de bezoekers en of het park aansluit op de behoeftes wordt in dit onderzoek verder onderzocht. Aan de hand van het hoofddoel zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- Hoe beweegvriendelijk is het Zuiderpark op dit moment, bekeken met het BVO-model?
- Wat is de huidige en gewenste situatie van het Zuiderpark als beweegvriendelijke omgeving vanuit het oogpunt van de stakeholder(s)?
- Welke toepassingen kunnen het Zuiderpark beweegvriendelijker maken?

Om een goed beeld van de huidige situatie te krijgen is er gekeken naar de huidige beweegvriendelijkheid in het Zuiderpark en de behoeftes van de belanghebbende organisaties en de wijkbewoners met of zonder lichamelijke beperking. Om uiteindelijk het doel te realiseren is er gekeken naar de toepassingen die de gemeente aan het park moet toevoegen om het park beweegvriendelijker te maken. Uiteindelijk zal aan de hand van de wensen en behoeftes van de belanghebbende organisaties een onderzoeksrapport worden geschreven met hierin aanbevelingen.

1.1. Leeswijzer

Het boek 'Wat is onderzoek?' van Verhoeven (2018) is leidend geweest voor de opbouw van dit onderzoeksverslag. Dit boek beschrijft de methode, technieken en verslaglegging van een sociaal- en praktijkgericht onderzoek. Voor het kwalitatieve onderzoek is gebruik gemaakt van een iteratief proces. Dit houdt in dat de methode van dit onderzoek niet volledig vast stond bij aanvang. Het is een proces van voortdurende herhaling. Hierdoor is in de opzet van deze scriptie de methode en resultaten afgewisseld. Om tot een volgende stap in de methode te komen zijn de resultaten van de voorgaande acties van belang. In hoofdstuk 2 zijn de methode en resultaten van dit onderzoek wisselend weergegeven. Volgens het boek van Verhoeven (2018) moet er eerst een conclusie

worden getrokken uit de resultaten. Daarom bevat hoofdstuk 3 de conclusie. In hoofdstuk 4 is de discussie te vinden. Hierin wordt de conclusie bediscussieerd en het onderzoeksproces geëvalueerd. Tot slot komen uit deze discussie en conclusie de opgestelde aanbevelingen, te lezen in hoofdstuk 5.

2. Methode en Resultaten

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de onderzoeksopzet en -methoden die zijn gebruikt om de onderzoeksvragen te beantwoorden. Daarnaast zijn de resultaten van iedere methode weergegeven. In paragraaf 2.1 wordt de algemene onderzoeksopzet beschreven. Het huidige aanbod van het Zuiderpark wordt aan de hand van het Beweegvriendelijke Omgeving model (BVO-model) in kaart gebracht in paragraaf 2.2 met de resultaten hiervan beschreven in paragraaf 2.3. In paragraaf 2.4 en 2.5 wordt er ingegaan op de stakeholders doormiddel van een stakeholderanalyse. De focus in paragraaf 2.6 en 2.7 ligt op de methode en resultaten van de afname van de interviews en in paragraaf 2.8 wordt aangegeven hoe deze interviews worden geanalyseerd. In paragraaf 2.9 zijn de resultaten van de geanalyseerde interviews uitgewerkt. Als laatste wordt in paragraaf 2.10 en 2.11 de brainstormsessie toegelicht met resultaten.

2.1. Onderzoeksopzet

Er zijn verschillende organisaties, ook wel stakeholders genoemd, betrokken bij het creëren van een stimulerende beweegomgeving. In dit onderzoek staan de meningen van deze stakeholders centraal. De stakeholders zijn buurtsportcoaches, de gemeente, wijkteams, sportverenigingen en buurthuizen. Om een optimaal beweegvriendelijk park te verwezenlijken, voor mensen met of zonder beperking, is in dit onderzoek de vertegenwoordiging nodig uit verschillende sectoren: sport, gezondheid, gemeente, sociaal en onderwijs. Zij hebben een duidelijk beeld van bezoekers van het Zuiderpark en de wijkbewoners uit de omliggende wijken (NISB, 2013).

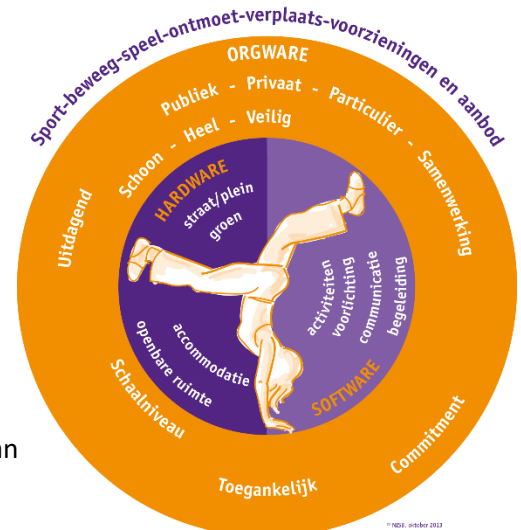
In dit onderzoek is met behulp van deskresearch gekeken naar het huidige aanbod van het Zuiderpark aan de hand van het BVO-model. Er is gekeken naar het aanbod van het park en de aansluiting van dit aanbod op het BVO-model. Tevens is er een kwalitatief onderzoek gedaan met behulp van semigestructureerde interviews met stakeholders die werkzaam zijn in het Zuiderpark. Hierbij is een topic-lijst opgesteld aan de hand van het BVO-model. De resultaten uit deze interviews zijn tijdens een brainstormsessie met de stakeholders gepresenteerd, waarna er samen met de stakeholders nagedacht is over mogelijke toepassingen en aanbevelingen. De toepassingen uit de analyse van de interviews en de brainstormsessie zijn als aanbevelingen geformuleerd in het uiteindelijke onderzoeksrapport.

2.2. Voorzieningen Zuiderpark

Het (beweeg)aanbod in het Zuiderpark is systematisch in kaart gebracht op basis van het BVO-model (Figuur 1). Naast het aanbod met betrekking tot bewegen, wordt ook gekeken naar andere voorzieningen aanwezig in het Zuiderpark. Het BVO-model is hierbij de maatstaf voor de beweegvriendelijkheid van een wijk. Hoe meer er vanuit het model aanwezig is en afgevinkt kan worden, des te beweegvriendelijker de wijk. Het BVO-model is opgesplitst in drie niveaus hardware, software en orgware.

Hardware: bestaat uit de fysieke infrastructuur die voor iedereen toegankelijk zijn en beweging faciliteren. Denk hierbij aan sportvoorzieningen, speelplekken, beweegruimte en wandel- en fietspaden (NISB, 2012).

Software: staat voor het aanbod aan activiteitenbegeleiding en communicatie met betrekking tot bewegen zoals

Figuur 1: Beweegvriendelijke omgeving model (BVO-model).

buurtsportcoaches, spelmiddagen, voorlichting en campagnes (NISB, 2012).

Orgware: bevat alles wat betreft het proces achter het zichtbare aanbod van de hardware en software. Denk hierbij aan buurtparticipatie, beheer en onderhoud en een strategisch beleid van de gemeente (NISB, 2012).

Het BVO-model brengt inzicht in de randvoorwaarden die nodig zijn om een wijk als een beweegvriendelijke omgeving te zien. Om de randvoorwaarden te toetsen aan het huidige aanbod is er tijdens de deskresearch het aanbod in een straal van 500 meter systematisch in kaart gebracht. Per niveau is dit aanbod vergeleken met de randvoorwaarden opgesteld vanuit het BVO-model. De randvoorwaarde waar niet aan voldaan zijn of waar geen verdere informatie over te vinden is worden mee genomen in het verdere onderzoek.

2.3. Resultaten voorzieningen Zuiderpark

In Figuur 2 is de plattegrond van het Zuiderpark te vinden. Bij de hardware zijn naast de voorzieningen in het Zuiderpark zelf, in een straal van vijfhonderd meter rondom het Zuiderpark de voorzieningen in kaart gebracht. Per niveau is uitgeschreven hoeveel van elk aanbod aanwezig is. Dit is gedaan om zo ook de nabijheid van publieke voorzieningen mee te kunnen nemen.

Figuur 2: Plattegrond van het Zuiderpark.

Hardware

Hardware bestaat uit de fysieke (sport)infrastructuur dat voor iedereen toegankelijk is en die sport en bewegen faciliteren. Aan de hand van de zes onderdelen van het BVO-model is het volgende aanbod te vinden in het Zuiderpark:

- Sportaccommodaties/sportvoorzieningen
 - o Zwembad het Zuiderpark
 - o Sportcampus Zuiderpark met vijf gymzalen en sportvelden (gras)
- Speel- en sportplekken
 - o Skatepark
 - o Basketbalveld
 - o Outdoor fitness plaats
 - o Speeltuinen:
 - Natuurspeeltuin zuiderpret
 - Speeltuin Ot en Sien

- Western speelplaats
 - Binnenspeeltuin
- Sport-, speel- en beweegruimte
 - Speelweides
 - Boerderijen:
 - Manege de Eendenkooi
 - Eendenkooi
 - Stadsboerderij de Herweijerhoeve
 - Hertenkamp
 - Tuinen:
 - Rosarium
 - Landen gebied/ Arboretum
 - Bloementuin
 - Kruidentuin
 - Heijmanshof
- Routes
 - Fiets en skeelerpaden
 - Wandelpaden
 - Ruiterpaden
- Buitengebied
 - Er is in het park veel boomgebied en gras te vinden.
- Nabijheid publieke voorzieningen
 - Buurthuizen:
 - Morgenstond
 - Moerwijk
 - Rustenburg en Oostbroek
 - Transvaalkwartier
 - Scholen:
 - Koningin Beatrix school
 - Haagse hogeschool
 - ROC Mondriaan
 - Roemer Visscher College
 - Kerk/moskee:
 - Morgensterkerk
 - Masjid al-hikmah
 - Ahmadiyya anjuman
 - Huisarts/ziekenhuis:
 - Huisartsenpraktijk morgenstond
 - Huisartsenpraktijk Betje Wolff
 - Huisartsenpraktijk Zuiderpark
 - Haga ziekenhuis locatie Leyweg
 - Overige beweeg stimulerende activiteiten:
 - Midgetgolf
 - Openluchttheater

Software

Het begrip software staat voor het aanbod van activiteiten, begeleiding en communicatie. Aan de hand van de bovenstaande drie onderdelen is het aanbod in en rondom het Zuiderpark in kaart gebracht.

- Activiteiten
 - Organisatie van sport en beweegactiviteiten:
 - Fietsles

- Stadsspelen
 - Escamp festival
- Sportaanbod van verenigingen:
 - Voetbalvereniging WIK
 - Atletiekvereniging Sparta
 - EHRC Marathon (rolhockey)
 - Zwembad Zuiderpark
 - Sportschool Zuiderpark
 - Beachvolleybal school
- Begeleiding
 - Bewegcoach (voor mensen met beperking)
 - Buurtsportcoach
 - Jeugdsportcoach
 - Streetsportcoach
 - Vrijetijd vereniging Den Haag
 - Wijkvereniging:
 - Buurthuizen
 - Stichting Zuiderpark (werkgroep sport en spel)
- Communicatie
 - Campagnes
 - Den Haag sportief in beweging
 - Stadsspelen Den Haag
 - Wijk sport aanpak
 - Bewegwijzering
 - Plattegrond
 - Bewegwijzeringsborden
 - Websites
 - www.zuiderpark.nl
 - www.heeldenhaagsport.nl
 - www.gemeentedenhaag.nl

Orgware

Orgware bevat alles wat betreft het proces achter het zichtbare aanbod (hardware en software).

- De Haagse Sportnota

De gemeente heeft meestal de regie, maar orgware is geen taak van de gemeente alleen. Het is juist de kunst om samenwerking te realiseren met partners. De volgende partners zijn in vijf sectoren verdeeld. Per sector zijn de organisaties die zijn betrokken bij bewegen in en rondom het park weergegeven:

- **Gezondheid:** Stichting Mee, Beweegloket Zuiderpark
- **Sport:** Bewegen Werkt, AV Sparta, Voetbalvereniging WIK, EHRC Rolhockey, Zwembad Zuiderpark, Sportschool Zuiderpark
- **Sociaal:** Stichting Xtra, Stichting Mooi Welzijn
- **Onderwijs:** Haagse Hogeschool, ROC Mondriaan
- **Gemeente:** sportconsulent, stadsdeel Escamp, stedelijke ontwikkeling,

De bovenstaande organisaties worden meegenomen als stakeholders in het verdere onderzoek.

2.4. Stakeholders

Nadat de randvoorwaarden en het huidige aanbod in kaart zijn gebracht is er gekeken naar de stakeholders. Tijdens het onderzoek wordt op basis van de stakeholderanalyse gekozen met welke organisaties er wordt gesproken. Daarnaast zijn de relevanties van de stakeholders in kaart gebracht zodat alle belangrijke organisaties gehoord worden. Voor de stakeholdersanalyse is gebruik gemaakt van het boek 'Verandermanagement' van Kleijn en Rorink (2016).

De stakeholders zijn ingedeeld in primaire en secundaire stakeholders. Met de indeling van primaire en secundaire stakeholders is rekening gehouden met de onderstaande tabel (tabel 1). Deze tabel is samengesteld aan de hand van de tabel te vinden in het boek van Henk Kleijne en Fred Rorink (2016). Echter is hij aangepast naar een relevante tabel voor de organisaties uit dit onderzoek.

Tabel 1: Verdeling stakeholders in primaire en secundaire stakeholders.

Primaire Stakeholders	Secundaire Stakeholders
Eigenaars van het Zuiderpark	Lokale gemeenschap (Wijkcentrums)
Klanten (gebruikers)	Belangenorganisaties (Stichtingen)
Management van het park	Lokale media en publieke opinie
Medewerkers van hulporganisaties	

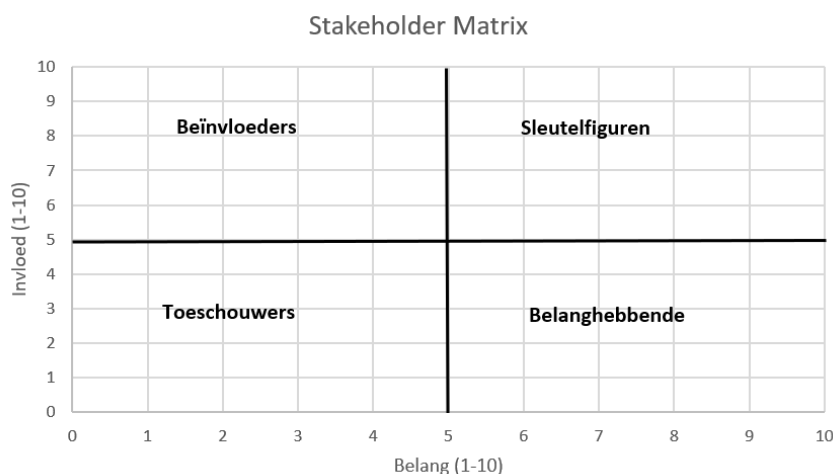
De relevantie van de stakeholders wordt bepaald door een cijfer van één tot en met tien. Dit cijfer wordt gegeven op basis van de invloed die de stakeholder kan hebben op het genereren van een beweegvriendelijke omgeving en het belang wat een organisatie heeft bij de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark. Een organisatie met veel invloed heeft een mogelijkheid tot uitvoeren van de uitkomsten van het onderzoek. Als een organisatie met veel invloed niet achter het onderzoek staat, kan het betekenen dat de uitvoering van de resultaten van het onderzoek moeilijker wordt. Een organisatie met een groot belang betekend dat deze organisatie zelf de gevolgen ervaart van de uitkomsten van het onderzoek, in positieve maar ook in negatieve zin. Deze organisaties willen nauw betrokken zijn bij het onderzoek. Het cijfer één betekent vrijwel geen invloed of belang en een tien betekent maximale invloed of belang. De stakeholders zijn beoordeeld door één onderzoeker. De cijfers worden ingedeeld in een matrix. Het belang van een organisatie wordt op de x-as uitgezet, en de invloed van een organisatie op de y-as. Verder wordt er op de x-as en op de y-as bij het cijfer vijf een lineaire lijn getrokken, waardoor er vier vlakken ontstaan. Door de scores van de stakeholders in te delen in een matrix (Figuur 3), worden ze door middel van de vier vlakken opgesplitst in de categorieën:

Beïnvloeders: hebben weinig belang, maar zijn wel in staat om veel invloed uit te oefenen. Zij moeten tevreden gehouden worden.

Sleutelfiguren: hebben een groot belang en een grote invloed. Deze organisaties moeten nauw betrokken- en actief beïnvloed worden bij dit onderzoek

Toeschouwers: hebben weinig belang en weinig invloed. Zij moeten gemonitord worden.

Belanghebbenden: hebben veel belang maar weinig invloed. Zij moeten blijvend geïnformeerd worden.

Figuur 3: Voorbeeld van de stakeholder matrix. Op de x-as staat het belang en op de y-as de invloed van een organisatie.

De stakeholders afkomstig uit de stakeholdersanalyse vormen een beeld van de verschillende organisaties rondom het Zuiderpark die in verband staan met bewegen of bezoekers van het Zuiderpark.

2.5. Resultaten Stakeholders

Stakeholders zijn ingedeeld in primair en secundaire stakeholders. Tijdens de verdeling is er een eerste weging gedaan in de waarde die stakeholders hebben voor dit onderzoek. Daarnaast zijn ze verdeeld in vijf sectoren: sport, sociaal, gezondheid, onderwijs en gemeente. Op deze manier is er voor gezorgd dat er een breed scala van organisaties is gesproken met ieder een eigen doelgroep en achtergrond.

Primaire stakeholders

Gemeente Den Haag

- Dienst stedelijke ontwikkeling van de Gemeente Den Haag
- Gecombineerde leefstijl interventie afdeling sportbeleid en activering
- Afdeling spelbeheer stadsdeel Escamp
- Sportconsulent
- Sportconsulent mensen met een beperking
- Projectleider, Quartier Sportief

Onderwijs

- Sportcampus Zuiderpark, Haagse Hogeschool

Sport

- Buurtsportcoaches

Secundaire stakeholders

Sport

- Sportverenigingen
 - o Voetbalvereniging WIK
 - o Atletiekvereniging Sparta
 - o EHRC Marathon (rolhockey)
- Zwembad Zuiderpark
- Sportschool Zuiderpark
- Gemiva-svg
- Kenniscentrum Sport

Sociaal

- Buurthuizen
 - o Morgenstond
 - o Moerwijk
 - o Transvaalkwartier
 - o Rustenbrug en Oostbroek
- Wijkvereniging Zuiderpark
- Stichting Zuiderpark (werkgroep sport en spel)
- Stichting Xtra
- Stichting Mooi Welzijn
- VTV Den Haag (voor mensen met een beperking)
- Belangenorganisatie Voorall

Gezondheid

- Fysiotherapiepraktijk B&B Healthcare
- Beweegcoach, Beweegloket Zuiderpark (voor mensen met een beperking)

Na de eerste waardeverdeling en sectorverdeling is per stakeholder door de onderzoeker een cijfer toegekend op de invloed en het belang wat die specifieke stakeholder heeft op/bij dit onderzoek. Deze cijfers zijn gedurende het hele onderzoek bijgesteld. Dit is een continu proces geweest van het toevoegen van stakeholders of het aanpassen van de waarde van de stakeholders nadat er nieuwe informatie over deze organisaties is vrij gekomen. In Tabel 2 is een overzicht te vinden.

Tabel 2: Tabel met stakeholder, contactpersonen en toegekende cijfers voor de invloed en het belang van een organisatie op het onderzoek.

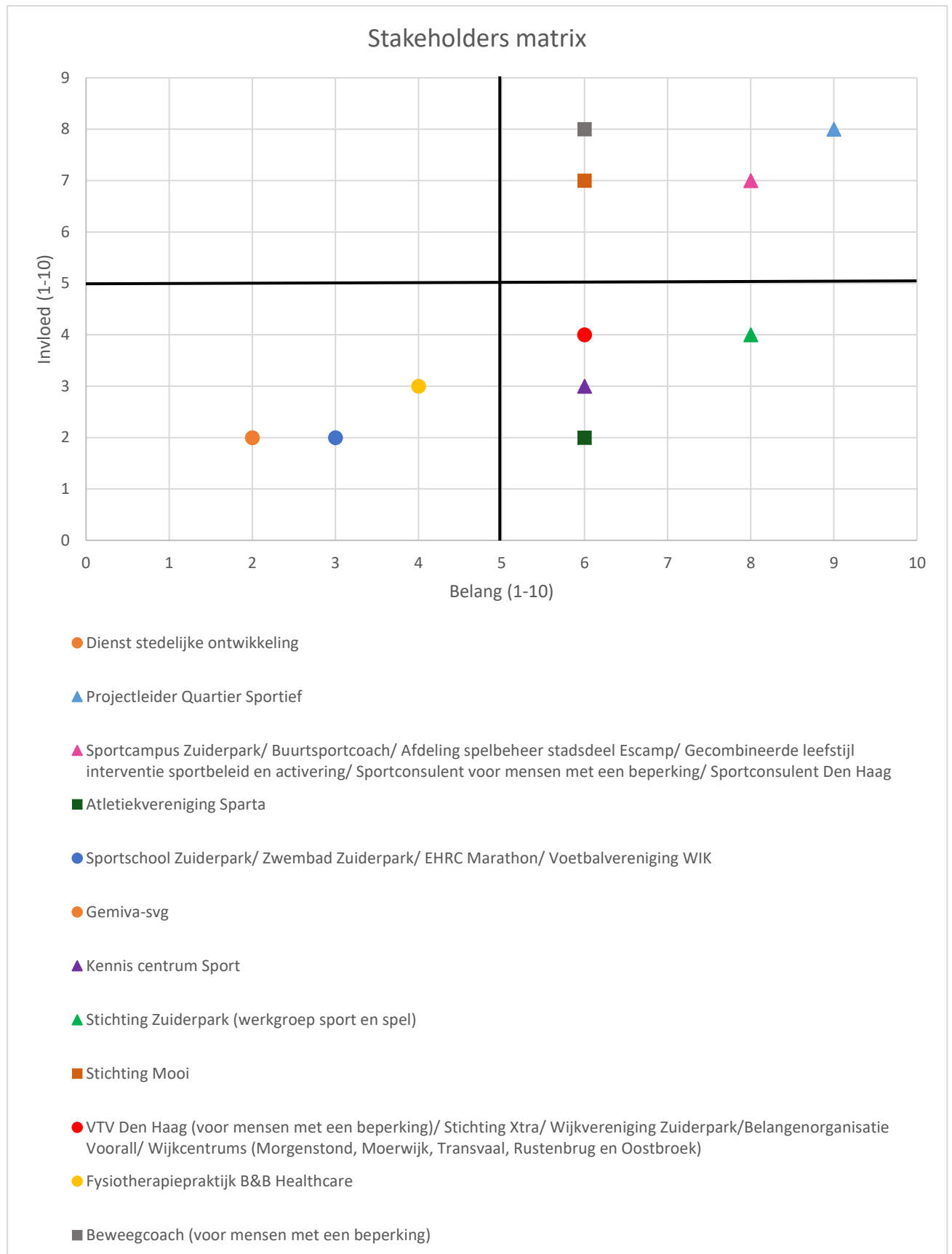
Primair				
Organisatie	Sector	Contactpersoon	Invloed (1-10)	Belang (1-10)
Gemeente Den Haag				
- Sportconsultant Den Haag	Gemeente	Berkel, C.	7	8
- Dienst stedelijke ontwikkeling	Gemeente	Quist, P.	7	6
- Gecombineerde leefstijl interventie afdeling sportbeleid en activering	Gemeente	Ferrageau, A.	7	8
- Sportconsultant voor mensen met een Beperking*	Gemeente	Maarleveld, M.	7	8
- Projectleider Quartier Sportief	Gemeente	Nuiten, N.	8	9
- Afdeling spelbeheer stadsdeel Escamp	Gemeente	Soekhai, N.	7	8
- Buurtsportcoach	Sport	Boot, M.	7	8
Sportcampus Zuiderpark	Onderwijs	Werknemer	7	8
Secundair				
Organisatie	Sector	Contactpersoon	Invloed (1-10)	Belang (1-10)
Sportverenigingen	Sport			
- Voetbalvereniging WIK	Sport		2	3
- Atletiekvereniging Sparta	Sport		2	6
- EHRC Marathon (rolhockey)	Sport		2	3
- Zwembad Zuiderpark	Sport		2	3
- Sportschool Zuiderpark	Sport		2	3
Gemiva-svg*	Sport	De Jong, N.	2	2
Kennis centrum Sport	Sport	Schrijvens, L.	3	6
Wijkcentrums (Morgenstond, Moerwijk, Transvaalkwartier, Rustenburg en C)	Sociaal		4	6
Wijkvereniging Zuiderpark	Sociaal		4	6
Stichting Zuiderpark (werkgroep sport en spel)	Sociaal	Van Eersel, C. en Bosboom, I.	4	8
Stichting Xtra	Sociaal	De Jonge, H.	4	6
Stichting Mooi	Sociaal		7	6
Belangenorganisatie Voorall*	Sociaal	Hameete, K.	4	6
VTV Den Haag*	Sociaal		4	6
Fysiotherapiepraktijk B&B Healthcare	Gezondheid	Franken, N.	3	4
Beweegcoach*	Gezondheid	Samuels, S.	6	8

Aan elke stakeholder is een andere waarde toegekend. In de onderstaande twee voorbeelden is te lezen op welke manier de onderzoeker de waarde toekent aan de stakeholders.

De projectleider van Quartier Sportief, Nuiten heeft een 8 voor invloed en een 9 voor belang gekregen. Dit cijfer is hoger dan de andere cijfers binnen de gemeente Den Haag, omdat Nuiten sinds drie weken een project vanuit de gemeente is gestart. Het doel van dit project is de beweegdeelname in het stadsdeel Escamp verhogen. Het Zuiderpark ligt midden in dit stadsdeel. Dit is een project waar budget voor is vanuit de gemeente. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen voor haar relevant zijn en zij kan in haar project onze bevinding vanuit het onderzoek verder meenemen.

Voetbal vereniging WIK heeft een lage score als het om de invloed(2) en het belang(3) gaat. De vereniging heeft weinig invloed op veranderingen die toegepast kunnen worden in het Zuiderpark. Daarnaast zal het beweegvriendelijker maken van het Zuiderpark niet veel effect hebben op hun vereniging, omdat dit onderzoek draait om de bezoekers van het park. Hun leden zijn dus al aanwezig en bewegend in het park. Wel moeten ze mee genomen worden in de groep stakeholders. Zij zijn namelijk een aanbieder van beweegaanbod in het Zuiderpark en kunnen later in het onderzoek nog van meerwaarde zijn.

De stakeholders zijn aan de hand van de cijfers in een matrix ingedeeld. Hierdoor zijn ze nog verder uitgesplitst in hoeveel waarde ze voor dit onderzoek zijn. Ze zijn opgesplitst in beïnvloeders, sleutelfiguren, belanghebbenden en toeschouwers. In Figuur 4 is deze matrix te zien.

Figuur 4: De stakeholder matrix met een verdeling van de stakeholders in vier vlakken: beïnvloeders (linksboven), sleutelfiguren (rechtsboven), toeschouwers (linksonder) en belanghebbende (rechtsonder).

Om een duidelijker beeld te geven van de verdeling van de stakeholders onder de verschillende vlakken in de matrix is in Tabel 3 een uitwerking te zien over de indeling van de stakeholders.

Tabel 3: Tabel met indeling stakeholders aan de hand van de stakeholder matrix. Organisaties met de doelgroep mensen met een lichamelijke beperking zijn aangegeven met een sterretje (*).

Beïnvloeders	Sleutelfiguren
	Beweegcoach* Sportcampus Zuiderpark, Haagse Hogeschool Projectleider Quartier Sportief Stichting Mooi Sportconsulent Den Haag Dienst stedelijke ontwikkeling Gecombineerde leefstijl interventie afdeling sportbeleid en activering Afdeling spelbeheer stadsdeel Escamp Buurtsportcoach
Toeschouwers	Belanghebbenden
Sportschool Zuiderpark Voetbalvereniging WIK EHRC Marathon (Rolhockey) Gemiva-svg* Fysiotherapiepraktijk B&B Healthcare	Stichting Zuiderpark (werkgroep sport en spel) Stichting Xtra Kennis Centrum Sport Atletiek Vereniging Sparta VTV Den Haag* Wijkcentrums (Morgenstond, Moerwijk, Transvaalkwartier en Rustenburg en Oostbroek) Wijkvereniging Zuiderpark Stichting Mooi Belangenorganisatie Voorall*

De stakeholders in het vak sleutelfiguren zijn van de hoogste waarde in het onderzoek. Daar is de meeste focus op gelegd bij het contact zoeken met de organisaties. Daarnaast zijn de belanghebbenden ook een belangrijke groep waarmee een interview voor dit onderzoek van meerwaarde is. De toeschouwers zijn wel benaderd, maar hier lag niet de prioriteit op. De toeschouwers zijn tijdens het onderzoek wel op de hoogte gehouden over de vorderingen. Er zijn geen beïnvloeders in deze stakeholdersanalyse te vinden. Een beïnvloeder heeft een laag belang en een hoge invloed. Alle organisaties zijn rondom het park gevestigd en hun doelgroep bezoekt het park. Dit betekent dat alle organisaties een belang hebben bij dit onderzoek. Vandaar de afwezigheid van de beïnvloeders.

De stakeholders die aan de hand van dit stakeholderonderzoek benaderd zijn, zijn in Bijlage 7.3 weergegeven. Met deze stakeholders is contact gezocht om deel te nemen aan het onderzoek. Daarnaast zijn ze uitgenodigd om aan te sluiten bij de brainstormsessies om te helpen de aanbevelingen te realiseren. In Bijlage 7.1 en 7.2 is het eerste mailcontact te vinden. Dit is verstuurd naar de stakeholders, met de vraag om in gesprek te gaan over de huidige en gewenste situatie van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark vanuit het oogpunt van de organisatie. Gedurende het onderzoek konden nieuwe relevante stakeholders naar voren komen. Op het moment dat dit voor is gekomen zijn ze gewogen en toegevoegd aan de matrix en meegenomen in het verdere onderzoek.

2.6. Afname interviews

Er zijn semigestructureerde interviews afgenomen met stakeholders uit de sectoren sport, gezondheid, onderwijs, sociaal en gemeente. Tijdens de interviews is er gezocht naar een antwoord op de volgende vraag: *‘Wat is de huidige en gewenste situatie van het Zuiderpark als beweegvriendelijke omgeving vanuit het oogpunt van de stakeholder(s)?’*.

De interviews zijn afgenomen aan de hand van een vooraf opgestelde topic-lijst. Deze topic-lijst is op basis van het BVO-model uitgewerkt. Waarbij uitgegaan is van een open gesprek zonder een al te veel vooraf uitgedachte vraagstelling. In Bijlage 7.4 is de topiclijst van de interviews te vinden. In elke sector is er gestreefd naar een interview met minimaal twee organisaties. In totaal zijn er acht interviews uitgevoerd met behulp van de opgestelde topiclijst. Bij vier interviews lag de focus met name op mensen met een lichamelijke beperking of een chronische aandoening, om zo deze doelgroep ook mee te nemen in de resultaten.

Nevendoelen tijdens het gesprek waren:

- Draagvlak creëren voor dit onderzoek bij de organisaties rondom het Zuiderpark
- Het in kaart brengen van de lopende projecten die aansluiten op dit onderzoek.

Het gesprek is met toestemming van de respondent opgenomen, zodat er zo min mogelijk informatie verloren gaat. Het interview bestaat uit de volgende onderdelen: kennismaking/voorstellen, doel van het interview en uitleg project, toestemming vragen voor audio opname, interview met topiclijst en vervolgspraken.

2.7. Resultaten afname interviews

Aan dit onderzoek hebben acht stakeholders deelgenomen. Tijdens elk gesprek is gevraagd om toestemming voor het opnemen van de interviews. Elke stakeholder heeft hier toestemming voor gegeven. Echter waren er twee gesprekken die door omstandigheden niet opgenomen zijn of waarvan de opname verloren is gegaan. Voor het gesprek van Maarleveld en Franken is in plaats van de opname een schriftelijke uitwerking van het gesprek gebruikt voor dit onderzoek. In Tabel 4 zijn de gesproken stakeholders te vinden met de sector waarin ze zijn ingedeeld benoemd:

Tabel 4: De stakeholders die zijn gesproken tijdens de interviews. De organisaties met als doelgroep mensen met een lichamelijke beperking zijn met een sterretje() aangegeven.*

Organisatie	Functie	Naam	Sector
Bewegen Werkt!	Buurtsportcoach Morgenstond en Moerwijk	Boot M.	Sport
Kennis Centrum Sport*	Adviseur	Schijvens, L.	Sport
Beweegloket*	Beweegcoach	Samuels, S.	Gezondheid
B&B Healthcare	Fysiotherapeut	Franken, N.	Gezondheid
Gemeente Den Haag*	Sport consulent mensen met een beperking	Maarleveld, M.	Gemeente
Stichting Zuiderpark	Werkgroep sport en spel	Bosboom, I. & van Eersel, C.	Sociaal
Voorall*	Project medewerker	Hameete, K. & van Braam, A.	Sociaal
Gemeente Den Haag	Sportcampus Zuiderpark	Werknemer	Onderwijs/Gemeente

2.8. Analyse interviews

Na afloop van het interview zijn de gesprekken getranscribeerd. Dit betekent dat al de opgenomen audiofragmenten worden afgeluisterd en woordelijk worden uitgeschreven door middel van het programma 'Listen N Write'.

Voor de analyse van de resultaten is gebruik gemaakt van de methode van Braun & Clarke (2006) genaamd: 'thematische analyse'. Het doel van deze analyse is om gegevens te ordenen en te interpreteren in het licht van de probleemstelling. De thematische analyse is uitgevoerd op basis van zes stappen:

Stap 1 Verkennen: De tekst is verdeeld in kleine stukken tekst die telkens over een onderwerp gaan en relevant zijn voor dit onderzoek.

Stap 2 Coderen: Per tekstdeel is een sleutelbegrip gekozen die de essentie van dat fragment het liefst in een woord samenvat, dit wordt ook wel de code genoemd. Deze code is in de kantlijn van de tekst aangegeven.

Stap 3 Thematiseren: In de volgende fase zijn de codes gegroepeerd door ze aan thema's vast te zetten. De codes worden samengevat in een thema waar je een groep codes het beste mee kunt omschrijven. De thema's zijn bedacht aan de hand van de uitkomsten uit de eerste twee stappen.

Stap 4 Reviseren en verfijnen: De thema's uit stap 3 zijn nogmaals tegen het licht gehouden. Er is gekeken of de benaming van de thema's nog relevant was of dat er thema's weg konden vallen. Daarna is er een eerste ordening gemaakt binnen de thema's, wat is de belangrijkste code binnen een thema, welke komt daarna, enzovoort.

Stap 5 Vaststellen en structureren: Er zijn verbanden gezocht binnen de thema's. Er zijn hoofdgroepen en subgroepen gemaakt door te kijken naar welke betekenis thema's en codes in relatie tot de gegevens en tot elkaar hebben.

Stap 6 Presenteren: Ten slotte zijn de gevonden structuren in de gegevens beschreven en bloot gelegd. De verbanden en volgorde worden samengebracht in een diagram. De gevonden structuur wordt in verband gebracht met het doel van het onderzoek.

De resultaten uit de analyse van de interviews is onder verdeeld in de vorm van thema's, bevindingen en wensen. In Bijlage 7.5 is als voorbeeld een uitgewerkte versie van een interview met codering te vinden. De overige interviews zijn op te vragen bij de auteur van dit onderzoek.

2.9. Resultaten analyse interviews

Per thema zijn de resultaten uitgewerkt. Deze thema's zijn afkomstig uit de getranscribeerde interviews met de stakeholders aan de hand van de topic lijst. Er is gecodeerd met negen thema's:

- Motiverende factoren van de gebruiker
- Belemmerende factoren van de gebruiker
- Verbinding van Het Zuiderpark met de sportcampus
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Zuiderpark
- Communicatie tussen aanbieders onderling
- Communicatie richting bezoekers
- *Wensen*
- *Doelgroep*
- *Aanbod*

Van de bovenstaande negen thema's zijn er zes uitgewerkt in de onderstaande resultaten. In de onderstaande resultaten zijn eerst de algemene motiverende en belemmerende factoren van de gebruikers van het Zuiderpark vanuit het oogpunt van de stakeholders te lezen. Dit is de basis voor de rest van het onderzoek. Uit deze factoren zijn de thema's: verbinding van het Zuiderpark met de sportcampus, bereikbaarheid en toegankelijkheid Zuiderpark, communicatie tussen aanbieders onderling en communicatie richting bezoekers naar voren gekomen en in een afzonderlijk thema dieper uitgewerkt. De thema's doelgroep, wensen en aanbod zijn tijdens het onderzoek gebruikt om

erachter te komen welk andere activiteiten er nog meer aangeboden worden in het Zuiderpark. Deze drie thema's zijn niet meegenomen in de analyse. Per thema zijn de aanbevelingen die voortkomen uit de resultaten van de analyse van de interviews geformuleerd. Deze aanbevelingen worden verder uitgewerkt in het Hoofdstuk 5.

2.9.1. Motiverende factoren gebruiker

Om een eerste beeld te krijgen van de bezoekers van het park is per stakeholder naar de motiverende factoren van zijn of haar doelgroep gevraagd. Deze factoren kunnen van belang zijn voor het optimaliseren van de beweegvriendelijkheid van het park. Er is een verschil tussen bezoekers van het park met een beperking en bezoekers zonder beperking. Om deze reden worden deze doelgroepen apart van elkaar belicht.

Met beperking

Mensen met een beperking hebben vaak meer hulp nodig bij het gaan bewegen. Het is niet altijd vanzelfsprekend om aan sport te doen als je een lichamelijke beperking hebt. Het is belangrijk voor deze doelgroep om door middel van één op één begeleiding in gesprek te gaan over de behoeftes van de patiënt om vervolgens de sporthulpvraag daar op aan te laten sluiten. Zoals in het citaat genoemd:

"Ja en dat ze ook vaak gehoord worden. Eigenlijk het allereerste doel is als ze hier komen helemaal volledig uitgehoord worden. Hoor mij, zie mij wat er eigenlijk allemaal met mij aan de hand is. En dan pas komt eigenlijk de echte sporthulp vraag." – Samuels, S.

Een goede trainer is van groot belang bij de doelgroep. Juist omdat mensen met een beperking vaak onzeker zijn rondom het sporten. Het enthousiasme en de expertise van de trainers is een motiverende factor voor deze doelgroep. Op de vraag wat deze doelgroep motiveert om wel te bewegen antwoord Samuels vol overtuiging het volgende:

"Het enthousiasme van de trainers, de professionals. De kundigheid en openheid van de trainers. Er is heel veel begrip nodig. Dan kan je nog zo kundig zijn op het gebied van sport maar als jij geen mensen kennis hebt hebben ze het al heel snel door. Dan vinden ze je niet zo tof dan haken ze snel af." – Samuels, S.

Goede begeleiding is belangrijk voor mensen met een lichamelijke beperking die willen sporten. Iemand die kan bepalen of een beweegactiviteit een positieve of negatieve invloed kan hebben op de klachten van de patiënt. Schrijvens heeft hier het volgende over te zeggen:

"Als iemand zegt: 'ik zou wel willen hardlopen' dan kan iemand met verstand van zaken meedenken over is dat geschikt voor jou? Zou dat goed voor jou zijn of krijg je dan juist klachten?" – Schrijvens, L.

Naast het stimulerende effect van het enthousiasme van de trainers heeft het gaan bewegen veelal te maken met intrinsieke motivatie. Een opvallend verschijnsel is dat mensen met een beperking als hoofddoel om te gaan bewegen 'Het sociale netwerk vergroten' noemen. Samuels van het Beweegloket hoort dit vanuit eerste hand als ze met een cliënt in gesprek gaat.

"En dat is ook vaak nummer 1 als je gemiddeld aan mijn doelgroep vraagt: 'wat is nou eigenlijk je hoofddoel om te gaan bewegen?' Dan zeggen ze eigenlijk als eerst: 'ik wil toch eigenlijk wel mijn sociale netwerk vergroten'. En denk ik oké dat is grappig, het is niet zo dat ze meer spieren willen, fitter willen voelen." – Samuels, S.

De trainers en de intrinsieke motivatie hebben een groot effect op het enthousiasme van mensen om te gaan bewegen. Er moet op een persoonlijker manier met deze doelgroep omgegaan worden. Echter, het is belangrijk dat er gefocust wordt op het contact en niet op de beperking. Een persoon moet zonder oordeel deel kunnen nemen aan een activiteit.

"En dan ook vaak zonder oordeel ergens aan kunnen deelnemen. Niet op de beperking maar vooral op het contact over leuk dat je er bent en we gaan vandaag niet praten over jouw beperking, maar gewoon hoe gaat het met je?" – Samuels, S.

Met veel persoonlijk contact, expertise en geduld van de trainers zijn mensen met een lichamelijke beperking te motiveren om meer te gaan bewegen.

Zonder beperking

Ook bezoekers zonder beperking ervaren sociaal contact tijdens het bewegen als stimulerend. Boot benoemd in zijn interview dat, het met elkaar praten tijdens het wandelen, misschien nog wel belangrijker is dan het wandelen zelf. Het sociale contact motiveert om later weer terug te komen en nogmaals mee te doen met de beweegactiviteit.

“Maar dat bakje koffie of thee wat mensen na afloop drinken of ervoor, en dat mensen met elkaar praten tijdens het wandelen dat is misschien nog wel belangrijker dan de activiteit zelf.” – Boot, M.

Schrijvens vertelt naar aanleiding van haar project in Tilburg, waarin ouderen in beweging gebracht werden, dat zeker voor deze doelgroep het sociale contact een hele belangrijke motiverende factor was. Eenzaamheid ligt bij ouderen op de loer. Door elke week op een vaste tijd samen te bewegen en achteraf een kopje koffie te drinken breng je ouderen bij elkaar en vergroot je het sociale netwerk van deze ouderen aanzienlijk.

“Ja dat project was mooi. Omdat je daar ook heel erg zag dat voor die doelgroep dat sociale heel erg belangrijk was. Dat zal hier ook gelden er ligt hier ongetwijfeld eenzaamheid op de loer. Ja hup ga je met een groepje wat doen hier elke week en koffie drinken achteraf.” – Schrijvens, L.

2.9.2. Belemmerende factoren gebruiker

Om een eerste beeld te krijgen van de bezoekers van het park is per stakeholder naar de belemmerende factoren gevraagd om te gaan bewegen van zijn of haar doelgroep. Deze factoren kunnen van belang zijn tijdens het optimaliseren van de beweegvriendelijkheid van het park. Een aantal belemmerende factoren die aanzienlijk vaak naar voren kwamen in de interviews zijn als apart thema verder uitgelicht. Het gaat hier met name om de verbinding tussen de sportcampus en het park, de bereikbaarheid en de communicatie.

Met beperking

Mensen met een beperking moeten naar school, dagbesteding of werk worden gebracht, maar ook als ze in hun vrije tijd een activiteit willen doen. Het is veel werk om iemand naar zo'n activiteit te vervoeren. Bij kinderen ligt deze taak voornamelijk bij de ouders. Zoals Samuels hieronder verteld: ‘wordt het dan een moet, daar hebben ze geen zin in en dan is het klaar’.

“Maar als je als ouder ook nog moet gaan bedenken, het kind moet ook nog gaan sporten en ik moet ook nog voor mijn werk verder. Dan wordt het een moet, dan hoor je ook in hun verhaal dat het te veel is. Daar hebben ze geen zin in. Dan is het klaar, logisch.” – Samuels, S.

Naast de afhankelijkheid van anderen om naar een beweegactiviteit toe te gaan, is er erg weinig budget voor een beweegactiviteit naast de noodzakelijke faciliteiten. In het onderstaande citaat legt Samuels de effecten van de WMO- budgettering kort uit.

“Financieel krijgen ze natuurlijk een uitkering vanuit het WMO, maar dan moet je ook eigenlijk in het WMO ook aangeven waar wil je het budget voor inzetten. En als jij kiest voor een dagbesteding kan je eigenlijk bijna niet meer voor bewegen kiezen en andersom ook. Het is eigenlijk allemaal heel erg beperkt.” – Samuels, S.

Voor mensen met een beperkingen is het van belang om vooraf te weten waar de voorzieningen te vinden zijn. Er zijn op dit moment in het hele Zuiderpark twee invalide toiletten aanwezig, één bij Parkoers en één in de sportcampus. In het weekend en in de avonden zijn de sportcampus en Parkoers gesloten er is dan geen mogelijkheid om naar het toilet te kunnen. Dit is een belemmerende factor om in het Zuiderpark te gaan bewegen.

“Laten we eerlijk zijn iemand met een fysieke beperking die moeten ook ergens normaal naar de wc kunnen als ze ergens in het park aan het sporten zijn. Dat kunnen ze hier in de sportcampus of bij parkoers doen. Dan moeten ze dus van het ene uiterste naar het andere uiterste van het park.” – Samuels, S.

Zonder beperking

Een belemmerende factor voor mensen zonder beperking is onder andere het gebrek aan geld. Boot zegt het volgende hierover.

“Ik merk gewoon dat budget mensen tegenhoudt. Bijvoorbeeld 5 euro in de maand is al te veel voor mensen.” – Boot, M.

Een deel van de bezoekers van het park komen uit de omliggende wijken. Uit het interview met de werknemer van de sportcampus blijkt dat deze mensen naar Nederland zijn gekomen om het financieel beter te krijgen. De inkomensgrens in de wijken rondom het park is onder gemiddeld. De prioriteit ligt hierbij niet op bewegen, hier wordt dus weinig tot geen geld aan uitgegeven. Gratis beweegaanbod aanbieden zou een oplossing kunnen zijn. Dit heeft voor- en nadelen. Zo is wandelen kosteloos en kan zo de belemmerende factor rondom geld verhelpen. Zoals Boot in het onderstaande citaat benoemd is het nadeel van gratis beweegaanbod dat het vrijblijvend is. Deelnemers komen niet meer opdagen of stoppen met afbellen. Er zit geen stok achter de deur voor deze mensen.

“Een nadeel van gratis beweegaanbod is dat mensen op een gegeven moment niet meer komen of niet afbellen. En dat is voor de docenten niet leuk. Het is allemaal te vrijblijvend.” – Boot, M.

“Wandelen is bijna kosteloos. Vaak zeggen mensen ook, ik ga wel wandelen of ik ga wel fietsen. Maar dan hebben ze eigenlijk geen stok achter de deur. Of ze moeten zich aansluiten bij een wandelgroep.” – Boot, M.

Daarnaast zien mensen de waarde van het aanbod niet in als iets kosteloos is. Terwijl organisaties en trainers er wel degelijk tijd en energie in stoppen. Mensen moeten zich ervan bewust zijn waarom iets gratis wordt aangeboden.

“Als je mensen iets aanbiedt dat ze dan snappen dat iets niet vanzelfsprekend is. Heel vaak doen ze in de wijk iets voor niets, maar het grote risico is dat als mensen niet snappen waarom iets voor niets is. Dan denken ze dat het niets waard is. Het is juist heel veel waard, maar niet in waarde.” – Werknemer Sportcampus Zuiderpark

Naast de financiële belemmering is de afstand tot het beweegaanbod ook een belemmerende factor voor veel doelgroepen. De afstand tot de beweegactiviteit mag voor veel mensen niet langer dan 20 minuten reizen zijn. Het is belangrijk dat het aanbod in de buurt te vinden is.

“En dan komen we ook weer op het verhaal: ik wil niet langer reizen dan 20 minuten voordat ik naar mijn beweegaanbod toe ga. Dat is dus een drempel. Dat is een blokkade. Van oké, ik ga niet een half uur reizen om daar pas te gaan bewegen. Nee ik wil het in mijn eigen buurt hebben dus ik ga kijken ook wat is er nou bij hun in de buurt te doen?” – Boot, M.

Het Zuiderpark is dus een goede locatie om voor de omwonende wijkbewoners beweegaanbod aan te bieden. De voorwaarde is dat het dan wel overzichtelijk moet zijn wat er allemaal te vinden is in en rondom het park. Op dit moment is er geen algemeen platform die een overzicht van het volledige beweegaanbod in het park presenteert. Boot ervaart bij zijn patiënten deze onduidelijkheid.

“Alleen die patiënten stellen eigenlijk de vraag: ‘maar ja, ik weet alleen niet waar en hoe. Waar moet ik beginnen? Wat voor een beweegmogelijkheden zijn er allemaal? En dan met name in mijn buurt.’” – Boot, M.

Voor veel mensen voelt het Zuiderpark niet veilig aan. In de afgelopen jaren is de veiligheid in en rondom het Zuiderpark aanzienlijk verbeterd door de gemeente en politie. Echter zijn de omwonende wijkbewoners hier nog niet altijd bewust van. Ze blijven hangen in de gebeurtenissen die zich vroeger hebben afgespeeld in het Zuiderpark en willen daarom niet meer in het park komen.

“Waar ik me heel er gaan erger. Dat er mensen zijn die bang zijn om in het zuiderpark te komen.” – Bosboom, I.

2.9.3. Verbinding Zuiderpark met de sportcampus

Uit de vraag: ‘Wat belemmert uw doelgroep om naar het Zuiderpark te gaan om te bewegen?’ komt voornamelijk de verbinding van de sportcampus richting het park naar voren. Daarom is dit als een afzonderlijk thema beschouwd. In vijf van de acht interviews wordt benoemd dat mensen die wel in het Zuiderpark bewegen een drempel ervaren om naar de sportcampus te gaan om te sporten of achteraf een kop koffie te drinken. Het gaat hier voornamelijk om de bezoekers van het Zuiderpark die in de omliggende wijken wonen. Voor de bezoekers wordt de sportcampus als een topsportcentrum en een onderwijscomplex ervaren. Daarnaast vinden ze het groot en blank. De onderstaande stakeholders hebben het volgende hierover te zeggen:

“Kijk het is andersom juist. De sportcampus is eigenlijk een blinde vlek en het Zuiderpark ligt daar omheen. Het is overdag natuurlijk een groot onderwijscomplex. Dat is ook wel lastig, want dat betekent dat je als buurtbewoner er star om heen loopt. Dan hebben ze toch het gevoel dat het een schoolgebouw is, dus het is niet voor mij. Hier kom ik niet in. En dat is ook zo, want overdag is weinig vrije ruimte voor burgers om wat te gaan doen. Dus als het onderwijs zich niet openstelt voor het binnen halen van de wijk en de buurt in onderwijstijd dan blijft het gebouw besloten.” – Werknemer Sportcampus Zuiderpark

“Heel veel wijkbewoners kijken tegen de sportcampus op, omdat ze het zien als een enorm groot gebouw en eigenlijk niet weten wat er gaande is dus (. . .) Mensen zien het als een topsportlocatie.” – Boot, M.

“Ja, omdat ze niet weten wat dit is. Ze denken het is groot, het is blank (letterlijk). Wat kunnen ze hier nou verwachten?” – Samuels, S.

Een andere drempel is de onwetendheid van de mensen. Zoals Samuels al zegt: ‘Wat kunnen ze hier nou verwachten?’. De campus is een groot afgesloten gebouw en er is weinig openheid naar het park toe. Als iemand langs loopt ziet het er niet uitnodigend uit. De verbinding tussen de sportcampus en het Zuiderpark is dus niet optimaal. Om dit te verbeteren moeten de bezoekers naar binnen gehaald worden. Als de bezoekers weten wat er binnen te doen is, en dat iedereen welkom is in de campus, gaan bezoekers er makkelijker naar binnen. Samuels en Boot hebben hier het volgende over te zeggen:

“Als het georganiseerd is met een groep vinden ze het geweldig en ze zitten hun ogen uit te kijken in de sportcampus. Zo van: ‘nooit geweten dat het hier staat’, terwijl ze hier aan de overkant wonen.” – Samuels, S.

“En ik hoop dat ze juist vaker hier gaan komen, ook al is het maar om hierbinnen te komen en te kijken wat er allemaal te doen is. Maar de verbinding moet verbeterd worden. De verbinding tussen de wijk en de sportcampus, maar ook tussen de sportcampus en het Zuiderpark.” – Boot, M.

In de sportcampus zijn de Haagse Hogeschool, ROC Mondriaan en de gemeente Den Haag gevestigd. De sportcampus is gebouwd met de visie: ‘Het moet een gebouw zijn waar iedereen welkom is’. Deze visie heeft de afgelopen jaren stil gestaan, omdat de eerste prioriteit lag bij de organisaties die in het gebouw gehuisvest zijn. Deze organisaties moesten zich eerst thuis voelen daarna kan de sportcampus zich gaan richten op het Zuiderpark en omgeving.

“Iedereen kan naar de bar lopen en een kopje koffie halen en in het oorspronkelijke idee was het ook een beetje hoe iedereen ertegenaan keek.” – Werknemer Sportcampus Zuiderpark

“Het gebouw staat er net een jaar. We zitten er net een jaar in. We hebben afgesproken dat we vooral moeten focussen op dat iedereen zich thuis moet gaan voelen in het gebouw. Het gebouw eigen moet maken. We hebben ook afgesproken na dat jaar de stap naar voren te gaan zetten en met elkaar naar een bredere sportcampus te kijken.” – Werknemer Sportcampus Zuiderpark.

De mogelijkheden voor een meer toegankelijke sportcampus zijn niet vanzelf opgelost. Tijdens onderwijstijd zijn de zalen van de sportcampus gereserveerd voor de Haagse Hogeschool en het ROC Mondriaan. Toch zijn deze zalen niet altijd bezet en staan daarom overdag vaak leeg. Na onderwijstijd zijn de zalen een van de drukst bezochten zalen van de stad. Er is weinig plek voor andere sportverenigingen om gebruik te maken van de faciliteiten. Daarnaast is het huren van een

zaal niet goedkoop, zoals Samuels in het interview aangeeft. Om de bezoekers van het Zuiderpark toch de mogelijkheid te geven om gebruik te maken van de sportcampus, moeten de onderwijsinstellingen open staan voor het integreren van het onderwijs met de wijk en het park. Op deze manier kan tijdens de onderwijstijd aanbod in de sportcampus worden georganiseerd voor omwonenden en bezoekers van het Zuiderpark.

“Ook hier in de sportcampus zijn er zo veel zalen niet altijd benut. Het zit hem natuurlijk ook in de prijs van bij die zalen ze vragen wel heel veel.” – Samuels, S.

“Ik ga binnenkort ook afspraken maken met de sportcampus om te kijken of leegstaande uren in de sporthal benut kunnen worden.” – Boot, M.

Er moet dus meer verbinding komen tussen de sportcampus en het Zuiderpark. Dit door het binnen halen van de bezoekers. Daarnaast moet er gekeken worden met de onderwijsinstellingen hoe het onderwijs meer open kan staan voor de bezoekers uit het park en de wijk.

Aanbevelingen:

- Bezoeker van het Zuiderpark de sportcampus binnen halen.
- De bewegende bezoekers vanaf de wijken rondom het park meer integreren in het lesprogramma van de opleidingen gevestigd op de Sportcampus Zuiderpark.

2.9.4. Bereikbaarheid en toegankelijkheid Zuiderpark

Het volgende thema wat uit de vraag ‘Wat belemmert uw doelgroep om te gaan bewegen in het Zuiderpark?’ is voortgekomen, heeft te maken met de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Zuiderpark. Het gaat hierbij voornamelijk om de toegankelijkheid van het Zuiderpark voor mensen met een beperking, maar ook voor mensen zonder beperking worden bij dit thema belemmerende factoren ervaren.

In het algemeen wordt de bewegwijzering in het park als ondermaats ervaren. Het park is groot opgezet en onoverzichtelijk aangelegd. Hiermee is geprobeerd om een aangename natuurlijke sfeer te geven aan het park, maar hierdoor is het aanbod niet altijd even goed te vinden. Het gaat hier voornamelijk om de faciliteiten zoals (invalide)toiletten en (invalide)parkeerplaatsen. Samuels en Schrijvens zeggen het volgende hierover:

“De bewegwijzering is onduidelijk. Het gaat om de bereikbaarheid en de toegankelijkheid.” – Samuels, S.

“Je kan hier ook niet parkeren. Er zijn wel invalide parkeerplaatsen maar het is allemaal gewoon net te ingewikkeld. En je moet heel erg goed zoeken om het te vinden.” – Schrijvens, L.

Om als mindervalide bij het park te komen moet er vervoer geregeld worden naar het park, door middel van een taxi bus of een eigen auto. In en rondom het park zijn de invalide parkeerplekken beperkt. Ook zijn de parkeerplaatsen niet goed te vinden. Belangenorganisatie ‘Voorall’ is er voor mensen met een beperking. Zij hebben met een testteam in opdracht van de sportcampus, de toegangswegen naar het park getest. Het volgende is hierover gezegd:

“Wij constateerde wel dat parkeervoorzieningen niet voldoende waren en niet goed zichtbaar. Er waren een paar invalide plaatsen met grasstenen. Er groeit daar gras dus je kan helemaal niet zien dat daar een parkeerplaats is. Dan kom jij aanrijden en denk je ja ik kan nergens staan.” – Braam, A.

“En je moet eigenlijk al weten dat je via de andere kant naar binnen moet rijden. Iedereen weet dat aan de ene kant parkeerplekken zijn, maar voor de invalide plekken moet je via de andere kant aanrijden.” – Hameete, K.

Voor mindervalide is er de mogelijkheid om via een ingang het park binnen te komen. Er staat bij de andere ingang een paaltje die bediend wordt door de receptie van de sportcampus. Deze palen werden niet altijd bemand, waardoor het niet mogelijk was om bij de parkeerplekken te komen.

Volgens belangenvereniging Voorall worden de paaltjes beter bemand nadat het onderzoeksteam langs is geweest.

“En bijvoorbeeld ook daar is officieel een ingang met palen. Maar die worden niet bediend dus als je daarvoor staat ben je de sjaak. Je vervoer moet zo een zender hebben om door dat paaltje heen te kunnen. Dan moet je om rijden dat is de enige manier waarop je naar binnen kan komen. Parkeerplekken voor mindervalide kan je hier op een hand tellen.” – Samuels, S.

Er is een mogelijkheid om met het openbaar vervoer naar de sportcampus te reizen. Het probleem hierbij is dat de afstand van de tram of bushalte tot het beweegaanbod voor mensen met een lichamelijke beperking te lang is om af te leggen.

“Wat we vanmorgen ook al besproken hadden is de afstand van het ov naar de sportcampus erg groot voor mensen met een beperking. Verder zijn mindervalide plekken slecht te vinden. Hier zijn we vanuit de gemeente al mee bezig.” – Maarleveld, M.

“Hier loopt de tram bij de ingang van het zwembad. Ja dan moet je al een heel stuk. De afstand is te groot om te lopen, biken en visueel wordt het ook een uitdaging wat met zich mee brengt.” – Hameete, K.

De toegang voor mindervalide in het Zuiderpark is nog niet optimaal. Het kost moeite om het park in te komen en op een haalbare afstand de auto te parkeren om nog de rest van het park te kunnen bereiken. Dit geldt ook voor de ov-verbinding. Bezoekers haken hierdoor sneller af. De gemeente heeft volgens Maarleveld, het mindervalide parkeerplekken probleem op zich genomen en gaat hier mee aan de slag. Toch kan er nog een hoop verbeterd worden aan de bewegwijzering in het park voor mindervalide maar ook valide bezoekers, om het beweegaanbod en de voorzieningen in het park overzichtelijker te maken.

Aanbevelingen:

- Het bewegwijzeringsstelsel van het Zuiderpark moet opnieuw bekeken worden.
- Meer en duidelijkere (invalide) parkeerplaatsen in en rondom het park.
- Het verbeteren van de toegang tot het park voor taxibusjes voor mensen met een beperking.

2.9.5. Communicatie tussen aanbieders onderling

In het volgende thema wordt de communicatie tussen de aanbieders binnen het park aangehaald. Het Zuiderpark heeft geen specifieke eigenaar, maar wordt gezamenlijk met de aanbieders en de gemeente onderhouden. Op dit moment is er een regulier Zuiderpark beheer overleg. Hier sluiten gemeente, aanbieders en de politie aan, om vraagstukken over het Zuiderpark gezamenlijk te behandelen. De twee vraagstukken die hier aan bod komen zijn: parkeren en veiligheid. Volgens de werknemer van de Sportcampus Zuiderpark wordt er niet zo zeer gesproken over gezamenlijke doelen of initiatieven om de communicatie en activiteiten in het park aan te laten sluiten op de behoeftes.

“Ja er is een regulier overleg dat is echt een Zuiderpark beheer overleg. Dat gaat natuurlijk over Zuiderpark vraagstukken maar ook over parkeren, veiligheid en de algemene thema's. Niet zo zeer samen dingen doen.” – Werknemer Sportcampus Zuiderpark

Naast het vaste aanbod in het park wordt in het park ook individueel aanbod georganiseerd. Particuliere wandel- fiets- of hardlooptroepen zijn doordeweeks op vaste tijdstippen in het park te vinden. Er zijn groepen vrienden die elke week samen voetballen op de speelweides in het park en bootcamp groepen die elke week hun team meenemen naar het park om daar te sporten. Al dit aanbod is ook beweegaanbod. Zij hebben geen vaste locatie in het park, maar organiseren dit vanuit externe organisaties. Op dit moment is het onduidelijk of dit aanbod ook in kaart gebracht is? Boot zegt hier het volgende over:

“Je hebt veel verschillende wandelgroepjes in het park. Alleen de vraag is: is het al bekend?” – Boot, M.

Dit soort beweegaanbod wordt zelf georganiseerd, maar ze weten niet van elkaars bestaan af. Het is mogelijk dat groepen open staan voor nieuwe deelnemers. Als groepen dit van elkaar weten en het vaste aanbod hier ook bij wordt mee genomen, kunnen deze particuliere aanbieders meer betekenen voor andere bezoekers in het park. Op de vraag ‘Weten die particuliere aanbieders van elkaar af?’ antwoordt Stichting Zuiderpark het volgende hierover:

“Dat zouden ze dan op de site kunnen zien. Dat is niet echt bekend. Soms komt het in het praatje ter spraken, maar verder niet.” – Bosboom, I. & Van Eersel, C.

Aanbevelingen:

- Elke drie maanden een overleg over het Zuiderpark waarbij organisaties met betrekking tot bewegen en beweegaanbod samen komen om te spreken over de samenwerking en vernieuwingen tussen de organisaties onderling.

2.9.6. Communicatie richting bezoekers

Om een overzicht te creëren in het beweegaanbod binnen het Zuiderpark is het belangrijk dat er een vast platform wordt gecreëerd waar het volledige aanbod te vinden is. Echter, er ontbreekt een gezamenlijk doel tussen alle vaste aanbieders van het park. Er zijn aanbieders die voornamelijk focussen op sport en bewegen, maar een horecagelegenheid heeft een andere strategie om klanten te lokken. De werknemer van de sportcampus zegt als aanbieder het volgende:

“Er ontbreekt een gezamenlijk doel. Parkpop heeft andere behoefte aan communicatie dan de sportcampus of dan ADO. Dus de gemeenschappelijkheid is niet zo heel erg groot.” – Werknemer Sportcampus Zuiderpark

Sinds anderhalf jaar is Stichting Zuiderpark opgezet met het doel om de bekendheid van het Zuiderpark groter te maken. Ze hebben een eigen website gelanceerd: ‘www.zuiderpark.nl’ waar veel aanbod in het Zuiderpark op te vinden is. Werkgroep Sport en Spel is een werkgroep binnen deze stichting die zich bezighoudt met content over het beweegaanbod in het park te genereren. Boot en Bosboom hebben het volgende hierover te zeggen:

“Ze hebben ook een eigen website. En dat is een bestuur en die willen dat de bekendheid van het park groter wordt.” – Boot, M.

“We hebben in het begin, vanaf een jaar geleden, gekeken wie op welk dag welk uur aanwezig is en gevraagd wat zij zei: willen jullie jezelf promoten op de website?” – Bosboom, I.

Er is een start gemaakt met het algemeen promoten van het aanbod in het park. Dit moet verder doorgezet worden en uitgebreid worden in de aankomende jaren om bezoekers een algemeen overzicht te geven over het park.

Aanbevelingen:

- Met de gevestigde organisaties in het park een gezamenlijk doel vaststellen voor de promotie van het Zuiderpark richting de bezoekers.

2.10. Brainstormsessie

Bevindingen, thema's en wensen uit de analyse zijn gebruikt voor de brainstormsessies.

Tijdens de brainstormsessies zijn de resultaten omgezet in concrete toepassingen om het Zuiderpark beweegvriendelijker te maken. Er zijn twee brainstormsessies gehouden. Één daarvan was intern en één extern. Beide sessies zijn geleid door twee studenten die afstuderen op dit onderzoek en hebben plaatsgevonden op de sportcampus in het Zuiderpark.

De interne sessie was een oefening voor de externe sessie. Tijdens het maandelijkse kenniskring overleg van het lectoraat GLSO, is er in twintig minuten een verkorte versie van de uiteindelijke brainstormsessie gepresenteerd en uitgevoerd. Er waren tijdens deze kenniskring vier docenten aanwezig die onderdeel zijn van het lectoraat GLSO. Daarna is de kenniskring met de studenten in gesprek gegaan en hebben zij feedback met elkaar uitgewisseld.

De externe sessie duurde negentig minuten en hierbij waren vier stakeholders aanwezig. Naast de stakeholders die geïnterviewd zijn, zijn ook andere belanghebbende organisaties uitgenodigd waar geen eerder contact mee is geweest. In Bijlage 7.6 is de uitnodiging voor alle deelnemers te vinden. Er werd gebrainstormd over mogelijke toepassingen voor het realiseren van een beweegvriendelijkere omgeving. De brainstormsessie zag er als volgt uit:

Opening: Iedereen werd verwelkomd en het onderzoek is kort voor de nieuwe stakeholders geïntroduceerd.

Resultaten: De resultaten van het kwalitatief onderzoek werden gepresenteerd aan de stakeholders. Er is gebruik gemaakt van quotes en er zijn verbanden gelegd. Alle resultaten zijn aan de hand van thema's gepresenteerd.

Thema's: Deze thema's zijn afkomstig uit de analyse van de gesprekken. Eerst is kort de focus gelegd op de gebruiker van het Zuiderpark en hun motiverende en belemmerende factoren vanuit het oogpunt van de geïnterviewde stakeholders. De volgende thema's kwamen aan bod:

- Verbinding tussen sportcampus en het Zuiderpark
- Bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Zuiderpark
- Communicatie richting bezoekers en tussen aanbieders onderling

Brainstorm: Per thema werd in drie minuten zo veel mogelijk ideeën individueel opgeschreven op papier. Daarna werden de ideeën gedeeld met de andere stakeholders en zijn ze, in een tijdsbestek van max tien minuten, met elkaar in gesprek gegaan. Er werden ideeën gedeeld, er zijn vergelijkbare toepassingen samengevoegd en nieuwe ideeën die opkwamen zijn aangevuld. De samengevoegde ideeën en toepassingen werden geprioriteerd, waarbij de meest bruikbare ideeën zijn behouden. Dit proces is per thema uitgevoerd. Uiteindelijk is er met elkaar besloten welke ideeën en toepassingen er per thema meegenomen worden in de aanbevelingen. Aan de hand van de gesprekken en de stickie notes, te vinden in Bijlage 7.7, is elk thema uitgewerkt.

2.11. Resultaten Brainstormsessie

In Tabel 5 is een overzicht van de aanwezigen deelnemers te vinden.

Tabel 5: Overzicht van de deelnemers van de brainstormsessie. De organisaties met als doelgroep mensen met een beperking zijn aangegeven met een sterretje (*).

Organisatie	Functie	Naam	Sector
Gemeente Den Haag	Stadsbeheer	Soekhai, N.	Gemeente
Gemeente Den Haag	Projectleider, Quartier Sportief	Nuiten, N.	Gemeente
Bewegen Werkt!	Buurtsportcoach Moerwijk en Morgenstond	Boot, M.	Sport
Gemiva-SVG*	Trainer voor mensen met een beperking	De Jong, N.	Sport
Haagse Hogeschool	Lector GLSO	De Vries, S.	Onderwijs
Haagse Hogeschool	Student Sportkunde	Van de Vis, F.	Onderwijs

In verband met de lage opkomst van de stakeholders is ervoor gekozen om de student Sportkunde (Van de Vis) en de lector (De Vries) als deelnemers aan de sessie te laten mee doen. Zo was er meer input en hierdoor kwam het gesprek tussen de andere stakeholders beter op gang. Een van de onderzoekers had de rol van gespreksleider op zich genomen. Zij heeft gedurende het brainstormen opmerkingen of bevindingen uit de resultaten in de groep gedeeld, om het gesprek aan de gang te houden en het doel van de brainstormsessie voor iedereen duidelijk te houden.

Uit de thema's van de analyse van de interviews zijn drie thema's gekozen waar tijdens de brainstormsessie over werd gebrainstormd. Deze selectie is gedaan in verband met de tijd die we hadden tijdens de brainstormsessie. In de methode zijn deze thema's te vinden. Per thema zijn de resultaten die voortkomen uit de brainstormsessie geformuleerd als aanbevelingen. Deze zijn verder uitgewerkt in Hoofdstuk 5.

2.11.1. Verbinding Zuiderpark met sportcampus

De verbinding tussen het Zuiderpark en de sportcampus is als thema voortgekomen uit de interviews. De sportcampus wordt als een topsportcentrum en onderwijsinstelling gezien en daarnaast, groot en blank. Er heerst grote onwetendheid over wat zich afspeelt in de campus voor bezoekers van het park. Ze voelen zich niet welkom, terwijl de sportcampus juist open staat om de wijk te ontvangen. Tijdens het brainstormen over dit thema is de volgende vraag als start gebruikt: 'Hoe kun je bezoekers van het Zuiderpark motiveren om de sportcampus als onderdeel van het Zuiderpark te zien?'

De onwetendheid van bewoners kwam tijdens het brainstormen als eerst aan bod. De bezoekers moeten naar binnen gelokt worden. Boot kwam met de oplossing om inzichtelijk te maken wat de sportcampus te bieden heeft voor bezoekers en wijkbewoners. Hier kwamen verschillende concretere toepassingen uit naar voren naast een burendag of open dag voor bezoekers en omwonende van het park te organiseren, zijn in de stickie notes andere ideeën te vinden:

Rondleidingen voor wijkbewoners
1x per week. Via wijkraad op borden in park te lezen

– Nuiten, N.

Vaccinaties, belastingdienst advies o.i.d. op Sportcampus Zuiderpark of stembureau

– De Vries, S.

Ook de bezoekers mee laten denken bij de activiteiten en betrekken bij de evenementen die georganiseerd worden in het park, waren bij Van de Vis en Soekhai een toepassing. Uit het gesprek achteraf kwam naar voren dat het uitdelen van uitnodigingen voor huidige evenementen een manier zou kunnen zijn om bezoekers van het park te betrekken bij de activiteiten in de sportcampus.

Om al van jongs af aan kinderen in de sportcampus rond te laten lopen is het een idee om meer basisschoolgymlessen in de sportcampus te geven van omliggende basisscholen. Zo komen kinderen regelmatig in de campus waardoor de toegankelijkheid later en voor ouders van deze kinderen ook beter is.

Volgens Boot zijn de horecaprijzen op dit moment niet aan de doelgroep van bezoekers van het park uit de omliggende wijken aangepast. Tijdens schooltijd is een kopje koffie voor een studentenprijs te krijgen maar vanaf vier uur gaat het café naar normale horecaprijzen en is een kopje koffie direct een stuk duurder. Om gastvrij te zijn voor de bezoekers van het park, en hun ook de mogelijkheid te bieden om in het café in de campus een kopje koffie te drinken na het bewegen, moeten de prijzen wel toegankelijk blijven ook voor deze doelgroep na vier uur.

De Vries kwam op het idee om de sportcampus als verzamelplek te gebruiken door de buitenactiviteiten vanuit de sportcampus te starten. Ook had zij het idee om sportmateriaal vanuit de sportcampus uit te lenen aan de groepen die zelf sporten in het park. Voorbeelden van materiaal wat uitgeleend kan worden zijn goaltjes en hesjes. Tijdens het gesprek kwam naar voren dat dit materiaal voor bruikleen uitgeleend kan worden door gebruik te maken van borg of via het inleveren van een identiteitsbewijs. Er werd vanuit de brainstormgroep aangeraden om het commercieel aantrekkelijk te maken voor andere organisaties. Een organisatie die hier al mee bezig is, is Stichting Haagse Hopjes Transvaal.

Uit de stickie notes van elke deelnemer kwam de promotie van de sportcampus naar voren. Dit door middel van de sportcampus meer bekend te maken via wijkkranten en sociale media bij de doelgroep. Wel moet er nagedacht worden over de toegang tot de sportcampus met betrekking tot verlichting en aankleding. Op het stickie note van Nuiten is een mogelijke oplossing te vinden.

Balie voor vragen open, moet zichtbaar en bekend zijn

– Nuiten, N.

Aanbevelingen:

- Bezoekers van het park mee laten denken over de activiteiten en aankleding van de sportcampus.
- De Sportcampus Zuiderpark een startpunt maken voor particulier en individueel beweeg aanbod in het park.
- De Sportcampus Zuiderpark moet gepromoot worden richting bezoekers uit omliggende wijken.

2.11.2. Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Het tweede thema uit de interviews is 'de bereikbaarheid en de toegankelijkheid van het park'.

Vervoer naar het park toe is voor mindervalide een grote uitdaging. Er zijn weinig parkeerplaatsen en de ov-verbinding is op een te grote afstand van het park. In het park is de weg moeilijk te vinden voor bezoekers door een matige bewegwijzering. In de brainstormsessie zijn aan de hand van de volgende vraag ideeën opgesteld: 'Hoe kun je het Zuiderpark toegankelijker maken?'

De bewegwijzering in het park is niet goed te vinden. Verschillende deelnemers noemden toepassingen voor het overzichtelijker maken van de bewegwijzeringen. Denk aan meer grotere en verlichtte plattegrondborden, waar ook het vaste aanbod in het park op te vinden is. Daarnaast geven routeborden door het gehele park en bij de ingang met het aanbod een beter overzicht in het park. Ook kunnen de ingangen van het park duidelijker aangegeven worden. Om routes en wandelingen door het park te stimuleren kwam Nuiten op het idee om wandelroutes aan te geven met kleuren van verschillende afstanden. Ook had Nuiten het idee om op drukke dagen in de zomer maanden gastheren en gastvrouwen bij de ingangen van het park te zetten. Dat ziet er gastvrij uit en daarnaast kunnen zij vragen beantwoorden van bezoekers over het park. Zo krijgt het park een toegankelijker uiterlijk.

*Looproutes met kleuren aangeven
– Nuiten, N.*

Een andere manier om het toegankelijke uiterlijk van het park te vergroten, is door te kijken naar de verlichting van de looproutes rond het park. Uit het gesprek kwam naar voren dat het park 's avonds slecht verlicht is. Ook de sportcampus wordt een donkere vlek in het park wanneer de avond valt. Om een meer vriendelijk karakter te creëren is meer verlichting mogelijk een toepassing.

Om de bereikbaarheid van het park van buitenaf te verbeteren worden meer parkeerplekken voorgesteld als een toepassing. Ook voor mensen met een lichamelijke beperking. Uit de interviews komt naar voren dat de gemeente hier van bewust is en hier mee aan de slag gaat. Boot gaf een voorbeeld om de bereikbaarheid voor mensen met een beperking vanuit het ov te verbeteren. Door een klein busje door het park te laten rijden kunnen wijkbewoners en mensen met een beperking direct voor het beweegaanbod afgezet worden.

*Klein busje bij entree Zuiderpark
voor vervoer van wijkbewoners
naar activiteiten.
– Boot, M.*

Voor mensen met een beperking had De Jong opgemerkt om te kijken naar een parkeerplek voor de taxibusjes. In de interviews met Voorall en het Beweegloket kwam de slechte toegang tot het park met een invalide bus al naar voren. Dit is ook een onderdeel waar Maarleveld vanuit de gemeente van op de hoogte is. Hier worden binnenkort stappen voor gezet. De Jong haalde ook het hobbelige wegdek aan waar mensen in een rolstoel last van kunnen hebben. Hij ervaarde hier met zijn trainingsgroep problemen mee.

*Vlakke wegen voor mensen in een
rolstoel.
– De Jong, N.*

Aanbevelingen:

- De ingangen van het park duidelijker aanwezig maken.
- Er moeten wandelroutes van verschillende afstanden worden uitgezet in het park.
- Het verbeteren van de verlichting in het park.
- Er moet onderzoek gedaan worden naar de toegankelijkheid van het zuiderpark voor mensen in een rolstoel.

2.11.3. Communicatie richting de bezoekers en tussen aanbieders onderling

De thema's communicatie richting de bezoekers en communicatie tussen aanbieders onderling zijn tijdens de brainstormsessie samengevoegd tot één onderwerp. Aanbieders binnen het Zuiderpark moeten samenwerken, particuliere wandel- en hardlooptroepen weten op dit moment niet van elkaars bestaan af. Daarnaast is een eerste start met het promoten van het Zuiderpark algemeen door stichting Zuiderpark opgezet, maar een overzicht van al het aanbod in het park is nog niet gelukt. Tijdens de brainstormsessie is aan de hand van de volgende vraag nagedacht over de communicatie: 'Hoe kan de interne en externe communicatie tussen aanbieders onder elkaar en de aanbieders richting de bezoekers worden verbeterd?'.

Voor een betere communicatie tussen de aanbieders onderling hadden de deelnemers het volgende bedacht: door aanbieders van het park eens per kwartaal samen te laten komen en te spreken over het park, waarbij onderwerpen zoals samenwerking tussen de aanbieders en promotie van het Zuiderpark algemeen behandeld worden. Zo wordt het contact tussen de aanbieders behouden, waardoor men beter van elkaars activiteiten op de hoogte is.

Daarnaast kwam uit het gesprek naar voren om alle particuliere sportgroepen samen te laten komen die in het park aan beweging doen. Een idee van Houbolt was om vanuit de sportcampus een cursus te geven over sport of trainingsschema's. Hierdoor kan de kennis vanuit de opleidingen in de sportcampus overgedragen worden naar bewegende mensen in het park. Wandel- en hardlooptroepjes krijgen meer kennis over sporten en leren andere bewegende bezoekers kennen.

Om de communicatie naar de bezoekers te verbeteren moet volgens de brainstormgroep meer gedaan worden met sociale media. Daarnaast moet Stichting Zuiderpark worden ondersteunt bij het creëren van een algemene website van het Zuiderpark. Hier moet ieder aanbod in het park duidelijk op te vinden zijn, zo ook bijvoorbeeld de sportcampus. Vanuit Boot en Soekhai moet de promotie naar bezoekers in meerdere talen worden gecommuniceerd, omdat veel bezoekers niet volledig Nederlands spreken. Verder moeten wijkkranten en wijkcentra betrokken worden bij het actief promoten van het park.

Aanbevelingen:

- Het organiseren van een kennismakingsbijeenkomst voor particuliere sport- en beweeggroepen in het park.
- Het promoten van Zuiderpark Den Haag als een park richting bezoekers en wijkbewoners uit omliggende wijken.
- Er moet een volledig overzicht van al het beweeg aanbod te vinden zijn op een website.

3. Conclusie

Het doel tijdens dit onderzoek was: *‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor mensen met of zonder lichamelijke beperking aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders’*. Hiervoor is een kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar de wensen en behoeftes van de belanghebbende organisaties in en rondom het Zuiderpark.

Uit de resultaten van de huidige voorzieningen van het Zuiderpark is gebleken dat de meeste randvoorwaarden voor een beweegvriendelijke omgeving aanwezig zijn in het park. Vooral de hardware (voorzieningen) was bijna volledig. Echter bleek uit de semigestructureerde interviews afgenomen onder de stakeholders, dat er aan de bereikbaarheid en toegankelijkheid van het park een aantal verbeteringen nodig waren. Daarnaast was de rol van de sportcampus binnen het park niet zoals er vanuit het beweegvriendelijke omgeving model verwacht werd. De sportcampus werd gezien als een ‘blinde vlek’ in het park. Bezoekers van het park uit omliggende wijken vonden dat zij daar niet thuis horen. Bezoekers van het park moeten zich welkom voelen om de sportcampus binnen te stappen en van de faciliteiten gebruik te maken.

Tot slot kwam er uit de interviews met de stakeholders dat de communicatie tussen de aanbieders onderling en de communicatie richting de bezoekers nog niet voldoende was. Het bleek dat vaste sportaanbieders en particuliere sportaanbieders van elkaars bestaan af moeten weten en met elkaar in gesprek moeten over de beweegactiviteiten in het park. Daarnaast moet de informatie meer vanuit één Zuiderpark platform richting de bezoekers worden gecommuniceerd.

Kortom, uit het onderzoek vanuit het oogpunt van de stakeholders blijkt dat er voor het optimaliseren van het Zuiderpark gewerkt moet worden aan een betere samenwerking tussen de aanbieders, communicatie richting de bezoekers en toegankelijkheid van de sportcampus en het park. Het aanbod is voldoende aanwezig, maar het moet wel voor iedereen te vinden zijn. Dit onderzoek geeft een inzicht in de wensen en behoeftes van de stakeholders. Door het verwezenlijken van deze wensen en behoeftes, wordt er voldaan aan de randvoorwaarden uit het BVO-model. Dit zorgt voor een optimalisatie van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark.

4. Discussie

Dit onderzoek geeft een eerste stap voor het optimaliseren van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark. Het gaat hierbij om de doelgroep ‘mensen met of zonder lichamelijke beperking’. Om de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark te optimaliseren moet er gewerkt worden naar een betere samenwerking tussen de aanbieders, communicatie richting de bezoekers en toegankelijkheid van de sportcampus en het park. De handvatten voor deze aanpassingen zijn geformuleerd als aanbevelingen. Vanuit de stakeholders is aangegeven dat de belangrijkste behoefte een beter overzicht van het aanbod in het Zuiderpark is. In de communicatie richting de bezoekers maar ook in de bewegwijzering in het park.

De conclusies en aanbevelingen van dit onderzoek zijn gebaseerd op de meningen van een specifieke groep stakeholders. De stakeholders zijn voornamelijk afkomstig van de gemeente en sociale organisaties. Met uitzondering van de sportcampus zijn er geen sport- en beweegaanbieders uit het park gesproken tijdens dit onderzoek. Dit kan leiden tot een misvatting over de verbetering van de communicatie tussen de aanbieders. Om met zekerheid te stellen dat deze verbeteringen nodig zijn moet er gesproken worden met aanbieders zoals: AV Sparta, zwembad Zuiderpark en particuliere beweegaanbieders.

Daarnaast is er een mogelijkheid dat de gedachten van de bezoekers, over bijvoorbeeld de verbinding tussen de sportcampus en het park of de bereikbaarheid en toegankelijkheid, niet overeenkomen met de meningen van de stakeholders. Om met zekerheid te zeggen dat opgestelde aanbevelingen leiden tot een optimalisatie van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark is er meer informatie nodig van de bezoekers. Daarom is er een vervolgonderzoek nodig naar de wensen en behoeftes van de gebruikers van het park.

Gedurende het hele onderzoek is het BVO-model gebruikt als theoretisch kader. De resultaten zijn getoetst en vergeleken met behulp van de randvoorwaarden uit het model. In de gemeenten Ede, Zoetermeer en Rotterdam zijn pilots uitgevoerd voor het creëren van een beweegvriendelijke omgeving met als theoretisch kader het BVO-model. Dit leidde tot een positieve uitkomst (NISB, 2013). Dit laat zien dat door het gebruik van het BVO-model de optimalisatie van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark door gebruik van de aanbevelingen ook tot een succes gebracht kan worden.

Het onderzoek van Boonstra (2011) laat zien dat een goede samenwerking tussen de organisaties en gebruikers uit de omgeving bijdraagt aan een betere aansluiting op de wensen en behoeftes van deze gebruikers. De resultaten uit het onderzoek naar de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark zijn tot stand gekomen met de stakeholders die spreken vanuit hun doelgroep. Hierdoor sluiten de aanbevelingen aan bij de wensen en behoeftes van die gebruikers.

Met betrekking tot de vraag: 'Hoe beweegvriendelijk is het Zuiderpark op dit moment, bekeken met het BVO-model?' blijkt dat de hardware van een beweegvriendelijke omgeving goed overeenkomt met de huidige hardware die te vinden is in het park. Ook de software en orgware komen overeen met de initiatieven die organisaties aanbieden. De organisaties zijn vaak buiten het Zuiderpark gevestigd, maar werken in het park. Daarom is mogelijk dat hier nog onderdelen ontbreken die niet tijdens de deskresearch te vinden waren. Tijdens het afnemen van de interviews is het ontbrekende aanbod toegevoegd. Dit aanbod voldoet aan de randvoorwaarden afkomstig van het BVO-model.

In de stakeholdersanalyse zijn de cijfers gegeven aan de organisaties door slechts één persoon. Deze cijfers zijn niet gecontroleerd door een tweede of derde persoon. Dit kan de kwaliteit van de stakeholderanalyse verlagen. Echter, er is gedurende het hele onderzoek een continu proces geweest van het bijwerken van de cijfers en het toevoegen van nieuwe stakeholders. Als er nieuwe informatie over een organisatie uit het interview is gekomen, zijn de cijfers hierop aangepast. Hierdoor is de kwaliteit van de stakeholdersanalyse verbeterd. Als het onderzoek nogmaals wordt uitgevoerd kan de betrouwbaarheid worden verhoogd, door de gegeven cijfers te laten controleren door een tweede of derde persoon.

Aan het begin van het onderzoek is er gestreefd naar tien interviews met stakeholders. Er zijn acht interviews afgenomen en er is vanuit elke sector met minimaal een stakeholders gesproken. Twee interviews zijn vanwege een fout met de audio niet opgenomen. Hierdoor kan waardevolle informatie verloren zijn gegaan en dit kan effect hebben gehad op de resultaten uit de interviews. Er is tijdens deze twee interviews gekozen om het schriftelijk uit te werken. Zo is er gezorgd dat de uitspraken van de stakeholders niet allemaal verloren zijn gegaan. Op deze manier was het mogelijk hun mening mee te nemen in de resultaten. Daarnaast is het streven van twee interviews met een organisaties met als doelgroep 'mensen met een lichamelijke beperking' gehaald. Hiermee is deze doelgroep vertegenwoordigd in de resultaten. De afname van de interviews wordt als voldoende beschouwd, omdat alle sectoren en doelgroepen vertegenwoordigd zijn geweest. Om de betrouwbaarheid van het onderzoek te verhogen kan er gestreefd worden naar een groter aantal interviews.

Het doel van de brainstormsessie was: ‘de bevindingen van het onderzoek gezamenlijk met de stakeholders omzetten naar concrete toepassingen’. Bij deze brainstormsessie waren vier externe stakeholders aanwezig, wat aanzienlijk minder was dan het streefdoel van vijftien stakeholders. In de mail met de uitnodiging van de brainstormsessie stond een verzoek aan de stakeholders om de uitnodiging te verspreiden in hun eigen netwerk, in verband met te weinig aanmeldingen. Hierdoor zijn tijdens de sessie drie nieuwe stakeholders gesproken, waardoor er aan dit onderzoek in plaats van acht, elf stakeholders hebben deelgenomen. Ondanks de lage opkomst zijn er tijdens de sessie goede resultaten behaald door de aanwezigheid van belangrijke sleutelfiguren en het enthousiasme van de deelnemers.

Uit dit kwalitatieve onderzoek is gebleken dat het Zuiderpark als beweegvriendelijke omgeving geoptimaliseerd kan worden voor mensen met of zonder een lichamelijke beperking door het toepassen van de opgestelde aanbevelingen uit het onderzoek.

5. Aanbevelingen

Aan de hand van de resultaten, conclusie en discussie van dit onderzoek zijn aanbevelingen geformuleerd en opgesplitst voor vervolgonderzoek en voor de opdrachtgever om de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark te optimaliseren.

5.1. Aanbevelingen voor vervolgonderzoek

Uit de evaluatie van het onderzoeksproces uit de discussie zijn de aanbevelingen opgesteld voor vervolgonderzoek.

- **Het in kaart brengen van de samenwerking tussen de aanbieders uit het park.**
Door middel van een kennismakingsbijeenkomst tussen alle vaste en particuliere aanbieders in het park.
- **Het in kaart brengen van de bezoekers van het Zuiderpark.**
Denk hierbij aan aantallen, leeftijd, geslacht, doel van bezoek en frequentie van bezoek.
- **Een vervolgonderzoek naar de wensen en behoeftes van de gebruikers van het Zuiderpark.**
Door middel van een enquête. Naderhand kunnen de resultaten uit dit onderzoek en de resultaten van het onderzoek naar de gebruiker samengevoegd worden tot een groot rapport.

5.2. Aanbevelingen voor de opdrachtgever

De aanbevelingen voor de opdrachtgever zijn opgesteld voor het optimaliseren van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark, aan de hand van de wensen en behoeftes van de stakeholders. De aanbevelingen worden gezien als een stap richting een beweegvriendelijker Zuiderpark. Het is belangrijk om dit in overleg met de stakeholders in en rondom het Zuiderpark te doen, om zo meer draagvlak te creëren voor de veranderingen. Aan de hand van de thema's uit de resultaten zijn de aanbevelingen gepresenteerd.

5.2.1. Verbinding sportcampus met het Zuiderpark

- **Bezoeker van het Zuiderpark de sportcampus binnen halen.**
Een eerste stap om bezoekers kennis te laten maken met de sportcampus is een open dag te organiseren in de campus of door op vaste tijden een rondleiding te organiseren. Ook kunnen bezoekers de eerste keer uitgenodigd worden door middel van een niet sport gerelateerde activiteit, denk hierbij aan maatschappelijke hulp bij belastingaangifte of het openstellen van een ruimte voor vaccinaties.
- **De bewegende bezoekers vanaf de wijken rondom het park meer integreren in het lesprogramma van de opleidingen gevestigd op de Sportcampus Zuiderpark.**
Er kan gekeken worden naar het aanbieden van beweegactiviteiten georganiseerd door studenten van de Haagse Hogeschool of het ROC Mondriaan. Het is belangrijk dat deze

activiteiten elk jaar rond hetzelfde moment worden aangeboden, zo nodig door nieuwe studenten. Ook het rooster van de gymzalen tijdens onderwijstijd kan beter benut worden. Dit door het georganiseerde aanbod van de studenten voor bezoekers van het park aan te bieden in de leegstaande uren van de gymzalen.

- ***Bezoekers van het park mee laten denken over de activiteiten en aankleding van de sportcampus.***

Laat de bezoekers mee denken over de aankleding van de ingang van de sportcampus met de vraag: 'Wanneer voel jij je welkom om de sportcampus binnen te lopen?'. Er moet met inspraak van de bezoekers gekeken worden naar de buitenverlichting van de sportcampus.

- ***De Sportcampus Zuiderpark moet gepromoot worden richting bezoekers uit omliggende wijken.***

Door gebruik te maken van de volgende kanalen: wijkkranten, sociale media, artikel op www.zuiderpark.nl.

- ***De Sportcampus Zuiderpark een startpunt maken voor particulier en individueel beweeg aanbod in het park.***

Door voor de sportcampus een algemeen startpunt bord te plaatsen, kunnen groepen en sporters vanuit de sportcampus hun start maken voor hun beweegactiviteit in het park. Dit maakt het tevens ook uitnodigend om in het café van de campus na afloop een kopje koffie te drinken.

5.2.2. Bereikbaarheid en toegankelijkheid van het Zuiderpark

- ***Het bewegwijzeringsstelsel van het Zuiderpark moet opnieuw bekeken worden.***

Er moeten meer plattegronden komen, en groter, waar al het aanbod in het park op te vinden is. Een mogelijkheid is om deze plattegronden te verlichten zodat ze duidelijker zichtbaar zijn. Daarnaast moeten op splitsingen in het park betere bewegwijzering te vinden zijn naar al het aanbod in het park.

- ***Meer en duidelijkere (invalide) parkeerplaatsen in en rondom het park.***

Momenteel is de gemeente Den Haag op de hoogte van het parkeerprobleem in en rondom het park. Om het park toegankelijk te maken voor meer bezoekers, ook voor bezoekers met een lichamelijke beperking zal dit aanzienlijk moeten verbeteren.

- ***Het verbeteren van de toegang tot het park voor taxibusjes voor mensen met een beperking.***

Er zijn al verbeteringen gezien in het kader van de toegankelijkheid voor taxibusjes voor mensen met een beperking, toch moeten de palen bij de toegang van het park goed bemand worden zodat er geen taxibussen vast komen te staan voor de ingang van het park.

- ***De ingangen van het park duidelijker aanwezig maken.***

Door bij de ingang een bord of markering neer te zetten met ingang Zuiderpark. Daarnaast moeten bij de ingangen de mogelijkheden voor parkeren en toegang mindervalide aangegeven worden.

- ***Er moeten wandelroutes van verschillende afstanden worden uitgezet in het park.***

Door op de plattegronden met kleuren verschillende routes door het park te markeren en door deze ook in het park terug te laten komen, worden bezoekers gestimuleerd om anders dan het reguliere rondje een route te lopen door het park, mogelijk langs verschillend aanbod.

- ***Het verbeteren van de verlichting in het Zuiderpark.***

Het park krijgt een toegankelijker en veiligere sfeer door de verlichting in het park te verbeteren. Het gaat hierbij voornamelijk om de buitenverlichting van de sportcampus en de verlichting van de wandel en fietspaden.

- ***Er moet onderzoek gedaan worden naar de toegankelijkheid van het zuiderpark voor mensen in een rolstoel.***

Er is door Voorall onderzoek gedaan naar de toegankelijkheid van de sportcampus. Hierbij is het stuk van het park naar de campus toe mee genomen. Er moet verder onderzoek gedaan worden naar de toegankelijkheid van de rest van het park. Hier is nog niet genoeg duidelijkheid over.

5.2.3. Communicatie tussen aanbieders onderling

- ***Elke drie maanden een overleg waarbij organisaties met betrekking tot bewegen en beweegaanbod samen komen om te spreken over de samenwerking en vernieuwingen tussen de organisaties onderling.***

Op dit moment is er al een Zuiderpark overleg waarin algemene zaken in het park worden besproken. Dit overleg voor de vaste beweegaanbieders in het park, kan een moment zijn waarin gezamenlijke initiatieven en samenwerkingsverbanden gestart kunnen worden.

- ***Het organiseren van een kennismakingsbijeenkomst voor particuliere sport- en beweeggroepen in het park.***

Een mogelijkheid is om deze bijeenkomst te organiseren in de Sportcampus en hierbij studenten van de sportcampus, de sporters uit het park een workshop te geven over een sport- en beweeg gerelateerd onderwerp. Daarnaast is het zaak dat tijdens deze kennismakingsbijeenkomst een indicatie wordt gedaan, of groepen open staan tot het verwelkomen van nieuwe deelnemers. Belangrijk is dat dit niet een pré is. Sporten met alleen vrienden is evengoed belangrijk.

5.2.4. Communicatie richting bezoekers

- ***Met de gevestigde organisaties in het park een gezamenlijk doel vaststellen voor de promotie van het Zuiderpark richting de bezoekers.***

Door tijdens een Zuiderpark overleg een gezamenlijk communicatieplan te schrijven.

- ***Het promoten van Zuiderpark Den Haag als één park richting bezoekers en wijkbewoners uit omliggende wijken.***

Via de volgende kanalen: Wijkcentra, Wijkkranten, sociale media.

Er moet een volledig overzicht van al het beweeg aanbod te vinden zijn op een website.

Door professionele ondersteuning te bieden aan Stichting Zuiderpark voor het verbeteren van de website: www.zuiderpark.nl.

6. Literatuurlijst

- Boonstra, B., Boelens, L. (2011). Self-organization in urban development: towards a new perspective on spatial planning. *Urban Research & Practice*, 4(2), 99-122.
- Braun, V., & Clark, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative research in psychology*, 3(2), 77–101.
- De Kloet, A. (2017). *Jaarverslag 2017-2018 Lecotraat revalidatie, "meedoen met beperkingen"*.
- De Vries, S., & Jongert, T. (2016). *Lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving, van gezonde start tot vitaal ouder worden*.
- Gemeente Den Haag (Red.). (2015). *Sport maakt Den Haag sterker, Den Haag sportief in beweging*. Den Haag, Nederland: Gemeente Den Haag.
- Kleijn, H., & Rorink, F. (2016). *Verander Management* (4e ed.). Amsterdam, Nederland: Pearson Education Benelux.
- L'abée, D., Kunen, M., & Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen. (2013). Beweegvriendelijke Omgeving: reisgids met ervaringen, inspiratie en instrumenten. *Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen*.
- Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen. (2012). Beweegvriendelijke Omgeving (BVO) is een combinatie van hardware, software en orgware. *Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen*.
- Slinger, J., Dessing, D., Engberts, L. H., Klauw, D., Van der Ploeg, K., Van der Weerd, M., & TNO. (2014). onderbouwing van argumenten voor een beweegvriendelijke omgeving. *Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen*.
- Verhoeven, N. (2018). *Wat is onderzoek?* (6e ed.). Amsterdam, Nederland: Boom Uitgevers.
- Vreke, J., Salverda, I. E., & Langers, F. (2010). *Niet bij rood alleen: buurtgroen en sociale cohesie*.

7. Bijlagen

7.1. Mail bedrijven

Beste [naam],

Ik ben laatstejaars student Mens en techniek - Bewegingstechnologie aan de Haagse Hogeschool en ik informeer u graag over een startend (afstudeer)onderzoek namens het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende omgeving en het Lectoraat Revalidatie aan de Haagse Hogeschool.

Dit onderzoek is opgezet naar aanleiding van de Sportnota “Den Haag sportief, sport maakt Den Haag sterker”. Een belangrijk doel in de nota is de beweegdeelname in de wijk, met als speerpunt: Vergroot de sport en beweegdeelname in alle Haagse wijken. Beide lectoraten zijn een samenwerking gestart om te werken aan de beweegdeelname in de wijk, met als doelstelling: **‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor bezoekers met of zonder beperking.’**

Wat houdt een beweegvriendelijke omgeving in:

Een beweegvriendelijke omgeving is een aantrekkelijke leefomgeving die mensen faciliteert en stimuleert tot bewegen. Een groene omgeving met voorzieningen in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten en elkaar ontmoeten.

Het Zuiderpark is voor de omliggende wijken een geschikte locatie om voor de buurtbewoners te spelen, bewegen en recreëren. In dit onderzoek willen we graag in gesprek met organisaties in en rondom het Zuiderpark. Het doel van deze gesprekken is om een beeld te krijgen van de huidige en gewenste situatie van het Zuiderpark als beweegvriendelijke omgeving vanuit het oogpunt van de organisaties.

Bent u geïnteresseerd om met ons in gesprek te gaan? Welk moment komt u het beste uit?

Ik hoor graag van u terug,

Met vriendelijke groet,

Gita Houbolt

7.2. Mail gemeente

Beste [naam],

Ik ben laatstejaars student Mens en techniek - Bewegingstechnologie aan de Haagse Hogeschool en ik informeer u graag over een startend (afstudeer)onderzoek namens het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende omgeving en het Lectoraat Revalidatie aan de Haagse Hogeschool. Het lectoraat gezonde leefstijl in een stimulerende omgeving besteed, met de onderzoekslijn genaamd 'De gezonde wijk', aandacht aan het bevorderen van de beweegparticipatie in de wijk. Het lectoraat Revalidatie werkt aan het participeren van mensen met een lichamelijke beperking of chronische aandoening in de samenleving door te bewegen in openbare ruimte als vrijetijdsbesteding.

Dit onderzoek is opgezet naar aanleiding van de Sportnota "Den Haag sportief, sport maakt Den Haag sterker". Een belangrijk doel in de nota is de beweegdeelname in de wijk, met als speerpunt: Vergroot de sport en beweegdeelname in alle Haagse wijken. Beide lectoraten zijn een samenwerking gestart, met als doelstelling: **'Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor bezoekers met en zonder (lichamelijke) beperking.'**

Wat houdt een beweegvriendelijke omgeving in:

Een beweegvriendelijke omgeving is een aantrekkelijke leefomgeving die mensen faciliteert en stimuleert tot bewegen. Een groene omgeving met voorzieningen in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten en elkaar ontmoeten.

Het realiseren van een beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark is kansrijk, omdat het Zuiderpark sinds anderhalf jaar een nieuwe sportcampus heeft met in en om het gebouw mooie faciliteiten. Op de sportcampus zijn opleidingen te vinden die de beoogde resultaten van de sportnota volledig onderschrijven en studenten die hier nu en straks een rol in moeten spelen. Verder is Het Zuiderpark een groene en veilige omgeving tussen wijken met bewoners die we graag meer willen laten bewegen. Het onderzoek zal in de eerste fase tot januari 2019 duren.

In dit onderzoek worden er enquêtes afgenomen en gesprekken gevoerd met organisaties in en rondom het Zuiderpark. Het doel van deze gesprekken en enquêtes is om een beeld te krijgen van de huidige en gewenste situatie van het Zuiderpark als beweegvriendelijke omgeving vanuit het oogpunt van de organisaties en bezoekers met en zonder (lichamelijke) beperking.

Voordat we daadwerkelijk beginnen met het afnemen van de enquêtes wilden we het plan aan de gemeente Den Haag voorleggen met de volgende vraag:

- Bent u de juiste contactpersoon vanuit de gemeente voor dit onderzoek?
- Ziet u voor andere collega's ook nog mogelijke raakvlakken?
- Bent u geïnteresseerd om met ons in gesprek te gaan over dit onderzoek?

Ik hoor graag van u terug,

Met vriendelijke groet,

Gita Houbolt

7.3. Benaderde stakeholders

Organisatie	Functie	Benaderd via
Gemeente Den Haag	Sportconsulent Den Haag	Mail
Gemeente Den Haag	Dienst Stedelijke Ontwikkeling	Mail
Gemeente Den Haag	Gecombineerde leefstijl interventie sportbeleid en activering	Mail
Gemeente Den Haag	Sportconsulent voor mensen met een beperking	Mail
Gemeente Den Haag	Projectleider Quartier Sportief	Mail
Gemeente Den Haag	Afdeling spelbeheer stadsdeel Escamp	Mail/Telefoon
Bewegen Werkt!	Buurtsportcoach	Mail
Sportcampus Zuiderpark	Werknemer	Mail
Gemiva-svg	Trainer	
Kennis centrum sport	Adviseur	Mail
Fysiotherapiepraktijk B&B HealthCare	Fysiotherapeut	Mail
Beweegloket	Beweegcoach	Mail
VTV Den Haag	Werknemer	Mail
Stichting Xtra	Projectleider	Mail
Belangenorganisatie Voorall	Projectleider	Mail
Stichting Mooi	Werknemer	Mail/Telefoon
Stichting Zuiderpark	Werkgroep	Mail
Wijkvereniging Zuiderpark	Werknemer	Mail/Telefoon
Wijkcentrums (Morgenstond, Moerwijk, Transvaalkwartier en Rustenburg en Oostbroek)	Werknemer	Mail/Telefoon
AV Sparta	Bestuur	Mail/Telefoon

7.4. Topiclijst interview

Uitleg onderzoek

- Aanleiding
- Doelgroep
- Doel van het onderzoek
- Beweegvriendelijke Omgeving
- Methode
 - o Enquête
 - o Gesprekken
 - o Brainstormsessie
 - o Aanbevelingen

Doel van het interview

Een beeld krijgen van de huidige en gewenste situatie van het Zuiderpark als beweegvriendelijke omgeving, vanuit het oogpunt van de stakeholders.

Toestemming vragen audio opname

Organisatie

Kunt u ons wat meer vertellen over de werkzaamheden van uw organisatie en deze wijk en in het Zuiderpark met betrekking tot bewegen?

- Doelgroep
- Lopende projecten
- Bewegen als instrument
- Gemeentelijk en/of landelijk beweegbeleid
- Gebruik Zuiderpark voor organisatie
- Wat mist er als beweegvriendelijke omgeving?

Doelgroep

Wat belemmert en motiveert uw doelgroep om naar het Zuiderpark te gaan en daar te bewegen?

- Kwetsbare groepen
- Motiverend
- Belemmerend
- Fysiek, sociaal, cultureel

Wensen

Welke wensen en behoeftes leven er bij u en uw doelgroep op het gebied van bewegen in het Zuiderpark?

- Wensen
- Toepassingen

Vervolg

Wat zijn de vervolgstappen na dit gesprek?

- Brainstormsessie
- Met wie moet er verder in gesprek gegaan worden?
- Enquêtes via stakeholders afnemen

Afsluiting gesprek

7.5. Transcriptie en codering van het interview van Boot

Thema's:

- **Verbinding Sportcampus en het Zuiderpark**
- **Bereikbaarheid en toegankelijkheid zuiderpark**
- **Communicatie tussen aanbieders onderling**
- **Communicatie richting de bezoekers**
- **Motiverende factoren**
- **Belemmerende factoren**
- **Wensen**
- **Doelgroep**
- **Aanbod**

Het doel van dit gesprek is eigenlijk inventariseren van wat bestaat er al en een beeld krijgen van de gewenste situatie en de huidige situatie van de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark en hoe staan de professionals en de belanghebbende erin. Het is eigenlijk een beetje een los gesprek. Ik heb wat vragen opgesteld waar ik graag het antwoord op wil hebben. Maar ik denk dat vooral belangrijk is dat eerst jij even uitlegt wat je precies doet. Wat dat is mij ook niet helemaal 100% duidelijk. Ik denk dat dat een start is.

Ik ben Maarten Boot ik ben sinds 4 jaar buurtsportcoach sport en gezondheid in de wijk Moerwijk en Morgenstond.

Buurtsportcoach is een heel breed begrip. Jammer genoeg zijn er heel veel buurtsportcoaches die eigenlijk de zelfde benaming hebben alleen niet het zelfde doen.

Een aantal jaren geleden heeft de gemeente een opdracht uitgezet om in bepaalde wijken. En dat noemen ze dan de krachtwijken in Den Haag. Om daar een buurtsportcoach sport en gezondheid op te zetten. Om de gezondheidsbevordering daarvoor in te zetten. En om heel veel ongezondheid af te nemen bij mensen.

Mensen leven ongezond, bewegen te weinig, zorg consumptie is heel hoog.

Dit betekend dat mensen heel veel naar de huisarts gaan en krijgen medicijnen mee. Maar uiteindelijk is bewegen ook een medicijn. Het is een goed medicijn.

En de buurtsportcoach heeft meerdere functies. De eerste functie is het onderzoeken van wat er voor een beweegaanbod in de wijk is en wat wordt er gemist in de wijk. Waar is er vraag naar en is dat aanbod er? Zo niet, kan de buurtsportcoach ook helpen met het bewerkstelligen van het beweegaanbod, wat er ontbreekt.

Andere functie is, en dat is eigenlijk een beetje de hoofdfunctie, is om mensen toe te leiden naar passend beweegaanbod, toe leiden wil zeggen dat ik mensen advies geef over, dat ik onderzoek ga naar een match.

Ik ga met iemand in gesprek, 1 op 1 begeleiding. Met zo een persoon ga ik als eerst vragen: wat zijn je klachten?

En vooral dan de medische klachten. En de lichamelijke (fysieke)klachten. Mentale klachten hebben ze ook wel maar daar zijn ook al andere instanties voor.

Zoals het Beweegloket. Het Beweegloket is natuurlijk ook voor mensen met een lichamelijke beperking.

 Houbolt, G.M. (14072793)
Functie

 Houbolt, G.M. (14072793)
Buurtsportcoach

 Houbolt, G.M. (14072793)
Aanleiding buurtsportcoach

 Houbolt, G.M. (14072793)
Gezondheid

 Houbolt, G.M. (14072793)
Bewegen medicijn

 Houbolt, G.M. (14072793)
Functie beweegaanbod

 Houbolt, G.M. (14072793)
Functie adviseren

 Houbolt, G.M. (14072793)
Adviesgesprek

 Houbolt, G.M. (14072793)
Doelgroep

 Houbolt, G.M. (14072793)
Beweegloket

Als ik die klachten in beeld heb en ik weet ook wat de mensen leuk vinden om te doen. Want dat is ook de vraag 2: wat vinden mensen leuk om te doen. Dat vind ik heel belangrijk.

Dan ga ik kijken wat voor een aanbod er voor hun in de wijk is.

Ik heb een overzicht van de beweegactiviteiten op de website, moerwijk.buurtsportcoachdenhaag.nl en dan doorklikken naar sport en beweegactiviteiten.

En ik noem het vaak beweegactiviteiten misschien ook goed voor jullie onderzoek. Sport klinkt fanatiek als ik vraag aan iemand joh ga je mee sporten dan zeggen ze oh moet ik dan een marathon lopen? Of moet ik zo hoog mogelijk kunnen springen. Hou het maar bij bewegen en bewegen klinkt wat vriendelijker. Als je zegt hee ga je mee bewegen? Zeggen ze misschien eerder ja dan nee.

Dat is Dus het toe leiden naar

Een andere functie is eigenlijk de makelaars functie. Dit is heel veel netwerken, ik heb een heel groot netwerk, bestaat uit misschien wel 200 mensen van verschillende organisaties.

Ik neem ook deel aan een maandelijks wijk net overleg waarin heel veel partijen bij elkaar komen. Want we moeten het met elkaar doen. Ik kan het niet in mijn eentje. En ik heb hulp nodig van andere organisaties.

En als ik een breed netwerk heb, heb ik ook heel veel aanmeldingen die ik krijg. Nou ik zei al dat net tegen Florian, vandaag heb ik een drukke dag.

Ik geef fietsles aan mensen die niet kunnen fietsen. Dit doe ik in de wijk Morgenstond op woensdag ochtend. En op dinsdagochtend doe ik dit hier in Moerwijk bij het zwembad. Ongeveer 5 deelnemers, die leer ik in 10 weken fietsen, waardoor ze dus mobieler worden, waardoor ze dus ook niet altijd met de auto of het openbaar vervoer ergens naar toe moeten.

Dus dat voer ik uit.

En ik ga op de woensdag altijd naar huisartsen praktijken en de zorg is een hele grote aanmelder, meer dan 60 procent van de aanmeldingen die ik krijg komen vanuit de zorg. Huisarts, praktijkondersteuner of diëtist. En die spreken eigenlijk patiënten die meer moeten gaan bewegen of in beweging gebracht moeten worden.

Alleen die patiënten stellen dan gelijk de vraag maar ja dat is leuk en aardig maar ik weet alleen niet waar en hoe. Waar moet ik beginnen? Wat voor een beweegmogelijkheden zijn er allemaal? En dan met name bij mij in de buurt.

En dan komen we ook weer op het verhaal: ik wil niet langer dan 20 min reizen voordat ik naar mijn beweegaanbod toe ga. Dus dat is een drempel. Dat is een blokkade. Van oké ik ga niet een half uur reizen omdat ik daar pas ga bewegen. Nee ik wil het eigenlijk in mijn buurt hebben. Dus ik ga kijken ook wat is er nou bij hun in de buurt te doen.

En ik merk ook gewoon dat het budget mensen tegen houdt. Bijvoorbeeld 5 euro in de maand is al te veel voor mensen.

Je hebt de ooievaarspas regeling in Den Haag. Dit is een kortingsregeling voor mensen die net onder het minimum inkomen zitten. Zij krijgen zelf 50 procent korting op beweegaanbod bij de organisaties die aangesloten zijn. Niet elke organisatie is aangesloten maar de meeste wel die ik ken. En dan kunnen ze dus met 50 procent korting daar bewegen. En als ze kinderen hebben kunnen die zelfs gratis bewegen bij beweegaanbieders.

 Houbolt, G.M. (14072793)
Leuk vinden

 Houbolt, G.M. (14072793)
Vindbaarheid

 Houbolt, G.M. (14072793)
Bewegen ipv sport

 Houbolt, G.M. (14072793)
Netwerken

 Houbolt, G.M. (14072793)
Samenwerken

 Houbolt, G.M. (14072793)
Fietsles

 Houbolt, G.M. (14072793)
Aanmelder

 Houbolt, G.M. (14072793)
Reactie patiënten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Reistijd

 Houbolt, G.M. (14072793)
Budget

 Houbolt, G.M. (14072793)
Ooievaarspas

Ik ben er dus alleen niet voor kinderen en ik ben er ook niet voor mensen met een beperking.

Mensen met een beperking, stel je voor dat er iemand wordt aangemeld bij mij die een beperking heeft dan ga ik wel met die mensen in gesprek maar aan het einde van het gesprek blijkt dan, ik kan die persoon niet doorverwijzen naar passend beweegaanbod in de buurt. Omdat iemand een te grote belemmering heeft dan komt Soraya Samuels in de beeld, waar je binnenkort een gesprek mee hebt. En ik heb een intensieve samenwerking met haar. Wekelijks heb ik contact, bijna wekelijks stuur ik ook mensen door want ik weet dat beweeg aanbod niet.

Ik weet het op zich wel, alleen het is niet mijn functie naar door te verwijzen en daar hebben we mevrouw Samuels voor. Samuels heeft ook contact met het Sophia revalidatiecentrum en daar gaan mensen ook in traject. En mevrouw Samuels helpt natuurlijk ook mensen op weg. Dus kortweg gezegd. Ik ben er voor de mensen zonder beperking en mevrouw Samuels met. Zowel, lichamelijk als mentaal.

En wat is er dan in het zuiderpark met bewegen?

Nu komen we bij je vraag he. Kijk het Zuiderpark is fantastisch groot fantastisch park. Wordt heel veel gedaan.

Maar het zit een beetje los, er zijn allemaal losse groepjes.

En ik zit een werkgroepje van de stichting zuiderpark, ik weet niet of je dat kent? Is dat die sport en spel werkgroep? Ja Daar heb ik ook contact mee, met mevrouw Bosboom.

Ja en ik zit er eigenlijk een beetje op de achtergrond, ik wilde eerst op de voorgrond treden om echt onderzoek te doen naar wat is er nou voor een beweeg aanbod nu in het Zuiderpark. Alleen ik denk niet dat dat echt mijn functie is. Want ik ben veel breder inzetbaar. Dus ik heb aangegeven bij de stichting Zuiderpark van oké ik wil best in de werkgroep blijven alleen wel op de achtergrond.

Mevrouw Bosboom heeft zelf een wandelorganisatie, hardloophorganisatie. En zij heeft onderzoek gedaan naar wat er nou allemaal te doen is in het Zuiderpark en met haar kan je idd goed in gesprek over jou project. Want zij heeft al helder in beeld wat er allemaal is.

Je hebt een hardloophgroep, je hebt een wandelgroep, je hebt een bootcampgroepje. Je hebt een voetbalgroepje. Je hebt mensen die gaan voetballen, nemen eigen doelen mee.

Maar de vraag is ook van. Kunnen andere mensen aansluiten? En dat is op dit moment niet bekend. Misschien dat mevrouw Bosboom inmiddels al wel dat helder op haar netvlies heeft staan **daar meer van weet al, ja precies!**

Je hebt natuurlijk AV Sparta de atletiek vereniging die staan open voor mensen uit de wijk. Ze hebben ook de ooievaarspas, maar hebben bijvoorbeeld niet alleen hardloophgroepjes en echte onderdelen van atletiek maar ook bijvoorbeeld wandelen. En die gaan dan buiten de atletiek baan in het park gaan ze wandelen. Heel laagdrempelig.

Maar hier zitten ook wel weer kosten aan verbonden. En dat is wel een drempel voor de wijk, kosten? ja. Er zitten ook veel nadelen aan gratis beweegaanbod.

Ik ga binnenkort ook afspraken maken met de Sportcampus om te kijken of de leegstaande uren in de sporthal benut kunnen worden.

 Houbolt, G.M. (14072793)
doelgroep

 Houbolt, G.M. (14072793)
Beperking

 Houbolt, G.M. (14072793)
Functie Beweegcoach

 Houbolt, G.M. (14072793)
Zuiderpark

 Houbolt, G.M. (14072793)
Communicatie intern

 Houbolt, G.M. (14072793)
Werkgroep Stichting Zuiderpark

 Houbolt, G.M. (14072793)
Functie werkgroep

 Houbolt, G.M. (14072793)
Werkzaamheden werkgroep

 Houbolt, G.M. (14072793)
Huidig aanbod

 Houbolt, G.M. (14072793)
Aansluiten aanbod

 Houbolt, G.M. (14072793)
AV **sparta**

 Houbolt, G.M. (14072793)
Kosten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Sportcampus zalen

Maar heel veel wijkbewoners kijken tegen de sportcampus op. Omdat ze het zien als een enorm groot gebouw en weten eigenlijk niet wat er gaande is. Dus een van mijn doelen is ook om de brug tussen de sportcampus en de wijk te verkleinen. En dat mensen hier dus welkom zijn.

Want dat is nu nog niet zo? De sportcampus wordt nog niet gezien als dat hoort bij het zuiderpark en daar kunnen mensen terecht. Want dat was eigenlijk wel wat ik dus vaak zie. We zijn bezig met de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark en die sportcampus is daar een heel groot onderdeel van, maar volgens jou is dat dus niet zo.

Nee, mensen zien het als een topsportlocatie. Er wordt ook heel veel topsport gedaan, denk aan beachvolleybal, de grand pri Judo wat nu ook weer zo meteen is. Denk aan Daviscup tennis is hier onlangs georganiseerd.

Mensen hebben misschien, durf ik niet met zekerheid te zeggen, dat ze er meer last van hebben. Parkeer overlast. Dat ze de voordelen er van inzien.

En ik hoop dat mensen juist ook vaker hier gaan komen ook al is het maar om hier binnen te komen en te kijken wat hier allemaal te doen is. Maar de verbinding moet verbeterd worden. De verbinding tussen de wijk en de Sportcampus, maar ook misschien wel het Zuiderpark.

En gewoon het Zuiderpark zelf qua andere activiteiten? Bewegen is natuurlijk ook niet alleen maar voetballen maar het is ook gewoon we gaan naar de kruidentuin hier om de hoek. Is dat een onderdeel wat u gebruikt als een aanrader aan u cliënten? Van oké iemand houdt van tuinieren, ga daar naartoe.

Nee niet zo op voorhand, maar kijk wandelen is bijna kosteloos. Vaak zeggen mensen ook, ik ga wel wandelen, of ik ga fietsen. Maar dan hebben ze eigenlijk geen stok achter de deur. Of ze moeten zich aansluiten bij een wandelgroep.

Wat ik ook merk is dat 60% van de mensen die ik doorstuur naar beweegaanbod, gaat naar fitness.

Je hebt ook in het Zuiderpark heb je een beweegplek. Ja de outdoorfitnessplaats. Stuur ik ook heel veel mensen heen. Maar ook daar hebben mensen geen stok achter de deur. Het is vrijblijvend.

Dus ik wil eigenlijk, dat is mijn wens. Dat daar een aantal keer per week studenten les komen geven. Of in iedergeval begeleiding geven.

Want mensen die doen oefeningen terwijl ze eigenlijk helemaal niet weten wat voor een oefeningen ze nog meer kunnen doen en of ze de oefening juist uitvoeren. Denk bijvoorbeeld aan een trainingsschema. Heel veel staat op google, en google is vaak je beste vriend. Maar een hoop gebruiken het niet en weten gewoon niet wat ze allemaal nog meer kunnen doen. Dan alleen maar op een crosstrainer zitten.

En komt dat dan ook door de communicatie, als we het nu echt alleen op het Zuiderpark houden. Heb je het gevoel dat de communicatie naar buiten niet goed genoeg is? Het is wel beter sinds de stichting Zuiderpark er is. Heel veel mensen zitten in het bestuur ook en denken er goed over na. En proberen het allemaal inzichtelijk te maken.

Maar het moet wel naar buiten gebracht worden. Bij dat Fit plein zie je wel wat instructies, maar dat kan wat mij betreft nog beter. Door bijvoorbeeld het onderwijs te betrekken bij dat soort activiteiten.

Voor de rest heb je natuurlijk het zwembad, het fitnesscentrum, basicfit, maar ook daar is het budget een belemmering. Geld wat mensen niet hebben.

 Houbolt, G.M. (14072793)
Sportcampus drempel

 Houbolt, G.M. (14072793)
Topsportcentrum

 Houbolt, G.M. (14072793)
Parkeren

 Houbolt, G.M. (14072793)
Verbinding

 Houbolt, G.M. (14072793)
Stok achter de deur

 Houbolt, G.M. (14072793)
Fitness

 Houbolt, G.M. (14072793)
Vrijblijvend

 Houbolt, G.M. (14072793)
Begeleiding

 Houbolt, G.M. (14072793)
Kennis

 Houbolt, G.M. (14072793)
Communicatie

 Houbolt, G.M. (14072793)
Begeleiding fitplein

 Houbolt, G.M. (14072793)
Budget

Mensen hebben toch andere prioriteiten, maar een prioriteit is ook gezondheid. Mensen moeten zich bewust worden van dat gezondheid ook een kostenplaatje is en dat ze moeten investeren in hun eigen gezondheid. Als ze zelf niet gezond zijn zijn hun kinderen dat ook niet.

Dat is idd waar. Maar goed ik ben er natuurlijk voor de volwassenen.

En wat zijn de kwetsbare groepen dan. Wat zijn de groepen die minder naar het zuiderpark komen. Dat zijn eigenlijk de mensen die achter de voordeur zitten.

Je hebt ook een organisatie, dat heet achter de voordeur die komen echt bij mensen achter de voordeur. En soms gaat die deur maar een klein stukje open en dan gelijk weer dicht. Zo moeilijk is het. Dat is echt de moeilijkste doelgroep.

De ouderen, ook vaak een moeilijke doelgroep. Zijn minder mobiel. En kunnen zich minder goed voortbewegen

Zijn ook bang om te gaan bewegen. dan wordt het misschien alleen maar erger. Terwijl bewegen natuurlijk ook heel veel voordelen heeft. Ik zeg altijd rust roest. Zitten is het nieuwe roken. Ook laatst een onderzoek naar gedaan. We zijn kampioen zitten, we hadden dit gesprek ook gewoon staand kunnen doen. We zitten 8 uur per dag!

Maar oudere is ook een doelgroep wat moeilijk bereikbaar is. Maar er wordt ook al heel veel voor ouderen gedaan. Je hebt het beweegaanbod MBVO, dit staat voor meer bewegen voor ouderen. Is dit ook hier in Den Haag? Ja zeker. Alleen niet in het Zuiderpark. Maar goed dat is misschien wel iets om naar te kijken.

Heel veel mensen wonen rondom het zuiderpark. Het is niet zo dat mensen aan een kant wonen van het park. Volgens mij heeft het park 3 of 4 ingangen. en het zijn eigenlijk allemaal verschillende wijken die er aan grenzen. Ja bijvoorbeeld laak, schilderswijk. Wat dat aan gaat ligt het heel centraal. En het is een mooie plek om niet alleen te bewegen maar ook om elkaar te ontmoeten.

Ja want dat is eigenlijk ook een hele grote toevoeging elkaar ontmoeten. Is dat ook een grote motivatie denk je voor mensen? Ja, bewegen kan ook als middel gebruikt worden. En niet als doel.

En ik organiseer hier bijvoorbeeld de Diabetes challenge. Ja die heb ik georganiseerd in Gouda voor mensen. Wij zijn met 188 mensen in Den Haag. Volgend jaar is de finale in Den Haag, in Kijkduin als het goed is.

Maar dat bakje koffie of bakje thee wat mensen na afloop drinken of ervoor, en dat mensen met elkaar praten tijdens het wandelen dat is misschien nog wel belangrijker dan de activiteit zelf.

Tuurlijk gaat het ook om bewegen. En wandelen is heel laagdrempelig. Je hebt heel veel verschillende wandelgroepjes in het park. Alleen de vraag is: is het bekend. En weten die wandelgroepjes van elkaar waar ze mee bezig zijn? Nee dat denk ik niet. Maar misschien zit ik eraan.

Je zou daar misschien ook iets van een verbinding mee kunnen maken. Ja kijk stel je voor dat mensen het zo leuk vinden om te wandelen. Dat ze doorstromen naar een groepje, wat of langer wandelt of sneller wandelt.

De meeste mensen die gaan starten met de Diabetes challenge hebben weinig tot geen ervaring met bewegen. Dus een uurtje lopen is al genoeg. Maar sommige mensen willen wat langer lopen. Die willen bijvoorbeeld 10 km lopen ipv 5 of 8 ipv 5. en dan wil je natuurlijk wel een stapje verder bieden. Ja.

 Houbolt, G.M. (14072793)
Prioriteiten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Doelgroep

 Houbolt, G.M. (14072793)
Kwetsbare groepen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Achter de voordeur

 Houbolt, G.M. (14072793)
Ouderen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Voordelen bewegen

 Houbolt, G.M. (14072793)
MBVO

 Houbolt, G.M. (14072793)
Ligging park

 Houbolt, G.M. (14072793)
Ontmoeten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Nationale diabetes challenge

 Houbolt, G.M. (14072793)
Sociaal contact

 Houbolt, G.M. (14072793)
Bekendheid

 Houbolt, G.M. (14072793)
Wandelgroepen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Nationale diabetes challenge

Je hebt ook bijvoorbeeld een centrum parkoers. En dat is ook een mooi centrum waar heel veel mensen komen en waar ook bijvoorbeeld een wandelgroep vandaan start.

De wok is natuurlijk ook een mooie plek. En volgens mij zit de eigenaar van de wok ook in het bestuur van de stichting Zuiderpark.

De stichting Zuiderpark wat houdt dat precies dan in? Dat is sinds een aantal maanden. Een half jaartje bestaat het pas. Kort geleden dus. Ze hebben ook een eigen website. En dat is een bestuur en die willen de bekendbaarheid van het park groter wordt. Oke, dat is eigenlijk wat zij doen.

Heel veel mensen barbequen ook hier. Als je zomers hier wandelt De geuren komen je tegemoed.

Maar er wordt ook heel veel groepjes. Die start hier of doet hier wat oefeningen bij de sportcampus. Maar ik verwijs daar nog geen mensen naartoe. Ook omdat ik geen mensen spreek die dat willen gaan doen. Maar ik weet ook niet of hij open staat voor nieuwe deelnemers. En wanneer zijn tijden zijn.

Eigenlijk zou daar een soort van duidelijkheid in moeten komen. Ja het zijn allemaal losse groepjes.

En jij bent van de gemeente Den Haag? Ik werk bij Bewegen werkt! Wij werken al jaren voor de gemeente en wij worden ingehuurd door de gemeente Den Haag om dit uit te voeren. In de andere wijken waar een buurtsportcoach sport en gezondheid is zijn: Laak. Die is in dienst bij Florance dat is ook een grote zorggroep. Je hebt in de Schilderswijk is het De mussen, dat is een buurthuis. En in Transvaal daar heb je Mandelaplein. Dat zijn allemaal een stichting. **Is dat allemaal van stichting mooi welzijn?** Nee, die zit nou in mijn stuurgroep.

Want dat vroeg ik me ook af, zijn de wijkteams ook mensen die hier misschien wat mee doen? Of is dit echt niet hun pakkie an. Ik heb wel contact met de wijkteams met sociale wijkteams. En ze sturen af en toe een client naar mij door.

Maar zij doen zelf verder niet veel met Bewegen? Misschien in het welzijn wel maar in de sport niet. Maar ik ben dan de verbindende factor. Zij doen denk ik wel meer met de sociale cohesie met beweging. Ja zeker en zij gaan ook met mensen in gesprek. Om te kijken wat ontbreekt er en waar is behoefte aan.

Dat is waar wij nu mee bezig zijn. Ja ik heb een stagere van de Haagse hogeschool die doet nu een onderzoek naar de verbinding welzijn sport. Want die loopt nog al achter. Ik zeg het loopt achter dat vind ik omdat de aanmeldingen achterblijven vanuit welzijn. Mensen komen bijvoorbeeld naar een mooi welzijn toe met een vraag. Over financiën, belasting of taal. Maar dat is misschien niet de hoofdvraag. Waarom stellen ze die vraag. Waar komt het vandaan. Ik ben benieuwd op het moment dat er in zo'n gesprek met een welzijnscoach de vraag wordt gesteld: doe je aan bewegen? dat vraag ik me af. Daar wordt nu onderzoek naar gedaan. Daar ben ik heel blij mee. **Vanuit welke opleiding?** Dat weet ik niet uit mijn hoofd. **Social work misschien?** Weet ik niet. Maar hij studeert dit jaar ook af. Ik ben benieuwd wat daar uitkomt.

En ik wil daar wel verder mee gaan om te kijken of dat aantal doorverwijzingen vanuit welzijn omhooggeschroeft kan worden.

Want zorg gaat goed. De verbinding zorg sport, kan alleen maar beter. Ik zit ook me tAlica in een werkgroepje.

Want zij is eigenlijk de verbinding tussen zorg en sport? Ja, alicia heeft heel veel contact met zorgprofessionals. Zouden wij dan ook in gesprek moeten met de zorg? Ja zeker en wie zouden we dan moeten benaderen daarvoor? Ik denk dat je ook de Elsah kan benaderen. Dit is de eerste lijn

 Houbolt, G.M. (14072793)
Startplek wandelgroep

 Houbolt, G.M. (14072793)
De Wok

 Houbolt, G.M. (14072793)
Stichting Zuiderpark

 Houbolt, G.M. (14072793)
BBQen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Onduidelijkheid groepen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Losse groepen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Opdrachtgever

 Houbolt, G.M. (14072793)
Wijkteams

 Houbolt, G.M. (14072793)
Mogelijkheden wijkteams

 Houbolt, G.M. (14072793)
Verbinding welzijn- sport

 Houbolt, G.M. (14072793)
Verbinding zorg - sport

 Houbolt, G.M. (14072793)
Contacten zorg

zorg groep Haaglanden. En Alicia kan daar wel bij helpen. Met een contactpersoon. En binnen ELSAH heb je de leefstijlcoaches.

En de GLI. De Gezonde Leefstijl Interventie. Dat gaat vanaf januari in het basispakket van de zorgverzekeraars, dus mensen kunnen gratis deelnemen aan beweeg activiteiten die worden uitgevoerd in de wijk.

Maar uiteindelijk komt daar ook een buurtsportcoach bij kijken en ik wordt dan ingevlogen bij een groep die dan de interventie volgen. Dat zijn mensen die eigenlijk dan weer in beweging worden gezet. En uiteindelijk ook op sociaal aspect. Ook bijvoorbeeld een stap naar vrijwilligerswerk gaan maken of naar betaald werk.

Dus op die manier in beweging brengen? Ja maar ook echt bewegen, ik wordt dan bij het onderdeel bewegen ingezet. Dus ik ben dan de verbindendefactor bij de leefstijl groep. Op een gegeven moment is die groep klaar na 12 weken. Maar de bedoeling is dat mensen na 12 weken doorgaan ook met bewegen. En daar help ik ze dan bij.

Wat zijn dan mensen waar je nu zoiets van hebt die moeten jullie ook spreken voor dit onderzoek? Ik denk dat de contacten met welzijn versterkt moeten worden.

Als we daar een goede verbinding mee kunnen maken en sport, de Sportcampus. Wij zitten natuurlijk op de Sportcampus dus die contacten zijn natuurlijk makkelijk. Maar de verbinding tussen de Sportcampus en de wijk is wel een uitdagende. Dat mensen hier naartoe gaan.

En zou je interesse hebben om mee te denken tijdens een brainstormsessie? Wij hebben nu 2 data waarin we dat gaan doen, 27 november en 4 december. Of je komt de 27ste of je komt de 4de. en daar willen we eigenlijk een georganiseerde dag van maken en mensen bij elkaar zetten die wij gesproken hebben. Om te praten over hoe kunnen wij het zuiderpark meer laten aansluiten op de doelgroep en beweegvriendelijker maken. Ja hier wil ik zeker bij zijn. En wat zou dan een voorkeurs tijd zijn? 27 november kan ik s'avonds niet, overdag zou ik wel kunnen. Die avond heb je een multidisciplinaire bijeenkomst. Samen werken rondom kwetsbare ouderen. Dat is ook interessant. dat woord zocht ik eigenlijk. Kwetsbare ouderen. Er zijn heel veel ouderen die kwetsbaar zijn. En daar komen we dus met partijen bij elkaar al. Dus met een hapje en een drankje erbij. En dat is om 6 uur in het wijkcentrum Moerwijk, dat zit op de Aagje Dekenlaan 51. Dan zouden meer mensen daar bij kunnen zijn. Wellicht dat de mensen die je spreekt dat die ook daar naartoe gaan. En 4 december? Dan komt het voor mij beter uit. Dan zou het eind middag, begin avond worden.

En dan hadden we nog een vraag. we gaan natuurlijk enquetes afnemen en we willen wel mensen die het Zuiderpark bezoeken. We willen enquetes hier in het park afnemen. Maar we hadden ook een idee omdat jij allemaal clients hebt. Zouden we misschien bij jou wat enquetes kunnen afgeven en die dan laten invullen? Ja kan dat digitaal? Ja dat kan! Want ik verspreid 1x in de twee maanden een nieuwsbrief naar alle 800 wijkbewoners. Daar kan hij in mee! Als je dat digitaal hebt of een linkje naar een vragenlijst via google forms. Daar wil ik graag in meehelpen. Oke dat is mooi. En wanneer zou je die dan het beste willen hebben? Voor de nieuwsbrief? Wanneer moeten jullie die input hebben? Over een week of 3 a 4. Het liefst voor de brainstormsessie. Het is nu oktober en ik wil eigenlijk wel korte termijn een nieuwsbrief eruit sturen. Als je mij die vragenlijst zo snel mogelijk mailt. Dan neem ik die mee in de nieuwsbrief. Of er reacties komen weet ik natuurlijk niet. Het ligt er ook aan hoeveel mensen een email adres hebben. Dus misschien dat het de helft is. Iig heb je een groot bereik. Volgens mij waren eigenlijk alle dingen waar ik vragen over had besproken.

Heb jij nog dingen waarvan je zo iets hebt, daar wil ik het nog over hebben? Of iets waarvan je denkt dit is nog handig om te vertellen. Waar ik bijvoorbeeld tegenaanloop is dat er te weinig vrouwen activiteiten zijn. Ik ben wel in samenwerking met scholen, onderwijs, om een vrouwen aanbod te creëren. Dit is ook gelukt.

 Houbolt, G.M. (14072793)
GLI

 Houbolt, G.M. (14072793)
In beweging zetten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Functie GLI

 Houbolt, G.M. (14072793)
Verbinding welzijn

 Houbolt, G.M. (14072793)
Verbinding sportcampus

 Houbolt, G.M. (14072793)
Brainstormsessie

 Houbolt, G.M. (14072793)
Enquetes

 Houbolt, G.M. (14072793)
Vrouwen activiteiten

Wat wordt bedoeld met een vrouwen activiteit? Bijvoorbeeld airrobics, of zwemmen. Airrobics is gelukt alleen de helft werd zwanger. Dus dat is even gestopt maar dat gaat wel weer door. Is nu ook op een andere basisschool begonnen.

Waar ik wel tegenaanloop is het zwemmen. Daar moet een zwembad open voor staan om dat aanbod te genereren. Hier in het zuiderpark is het dus niet het geval. **Daar willen ze het niet doen?** Nee dat is ook een politieke kwestie. Want er moet een vrouwlijke badmeester zijn. Maar ook de ramen moeten beplakt worden. En het moet een afgesloten ruimte zijn. Zelfs de beheerder moet een vrouw zijn dan. Zo ver gaat het. Maar ik merk wel dat daar een drempel zit.

En mensen met overgewicht. Er zijn heel veel mensen die overgewicht hebben en die willen eigenlijk niet gaan bewegen omdat ze zich schamen. Ze houden er niet van om naar een fitnesscentrum te gaan. Daar zijn allemaal spiegels en mensen voelen zich bekeken, dat is wel een drempel. **Dus wellicht kan er iets in het zuiderpark georganiseerd worden om mensen met overgewicht te helpen om wel te bewegen. en om de schaamte weg te nemen. En ik weet dat de gemeente daar wel mee bezig is. Met name Annelies van der Knaap. Maar die gaat binnenkort weg. Maar zij had wel een idee over mensen met overgewicht.**

Verder vind ik het sowieso goed dat jullie dit onderzoek doen. Even denken wat nog meer. Honkbal wordt hier ook gespeeld. Dan nemen ze gewoon spullen mee.

Je hebt natuurlijk hele grote lege grasvelden waar je prima je eigen sport op kan beoefenen. Maar ik zie ook heel veel individuele sporters. Ik kom zelf uit het verenigingsleven maar nu hier merk ik gewoon dat meer dan de helft individueel bezig is. Is jammer want sport verbind. Mensen willen alleen wandelen of alleen fietsen of alleen fitnesssen.

Dit krijg jij ook terug uit je gesprekken? Ja, daar is vraag naar. En minder vraag naar balsporten of racket sporten. Daar gaan op een gegeven moment de verenigingen onder leiden. **Balsporten begin je ook vaak jong mee. Misschien is als je ouder bent de drempel naar een vereniging groter. Ja zou kunnen.**

Mensen zitten dan ook wel weer met vervoer. De mensen zijn afhankelijk. En dat is een drempel. Daar moeten ze overheen. En dat is moeilijk.

Ik spreek heel veel mensen en die zeggen ja, leuk dat je het voorstelt maar ik ga het niet doen. Het is te ver en het kost me geld. Deze dingen spelen wel.

Een nadeel van gratis beweegaanbod is dat mensen op een gegeven moment niet meer komen of niet afbellen. En dat is voor de docenten ook niet leuk. Het is allemaal te vrijblijvend.

Waar ik wel aan zit te denken is dat ze borg betalen. Dat ze bijvoorbeeld 20 euro borg betalen en dat ze na 20 lessen die 20 euro terug krijgen. Dat is dan wel een stimulans. Het is eigenlijk vervelend om op die manier mensen te gaan motiveren.

Je wilt eigenlijk dat dat vanuit intrinsieke motivatie komt. Omdat je vrienden ook bij je loopgroepje zitten. En heel veel mensen hebben excuus om niet te gaan bewegen. Maar goed dat zijn geen excuus. Mensen zeggen ik heb geen tijd. Je moet tijd maken en soms moet je dingen op zij zetten. Het is ook stellen van prioriteiten.

De stadsspelen ben je daar van bekend? Het is een activiteit die nu 3 jaar bestaat. Het is een paar maanden lang een activiteit in elke wijk. Voetballen, dansen. Er worden toernooien gespeeld en er is een finale dag. Of finale weekend. En dat was afgelopen jaar hier. En dit jaar ook hier. Meestal in de zomer. Je kan je in de wijk plaatsen voor de finale dag. Is dat een al bestaand voetbal team? Of kan je gewoon met je vrienden een team opzetten? Allemaal leeftijdscategorieën. Bijvoorbeeld een dansgroep uit Moerwijk wordt eerste daar en gaat dan naar de finale dag en dan nemen ze het op tegen alle andere winnaars uit alle andere wijken. **en daar wordt dan een helemaal leuke dag van**

gemaakt? Ja. Binnen en buiten. Het is eigenlijk ook gewoon kennismaken met verschillende sporten. Maar ook voor ouderen. **Is er veel animo voor?** Nee het is ook meer voor jongeren. Maar er moet ook meer voor ouderen gedaan worden.

Naast de stadsspelen is er ook het Escamp festival. Ook in de zomer. Dat is een activiteit voor heel Escamp. Dat is natuurlijk een aantal wijken bij elkaar. Dit jaar is dit ook in het Zuiderpark. Het is een groot evenement met heel veel organisaties. Uiteindelijk leverde dat voor mij niet heel veel op. Ik heb welgeteld 1 deelnemer. Wat had je daar precies gedaan? Als promotie. Het zou mooi zijn als ik als buurtportcoach kan aansluiten op een gezondheidsplein of een beweegplein. **Maar dat Escampfestival is dus meer cultuur met eten en drinken. Ik merk ook dat andere verenigingen dit ook niet veel opleveren.**

 Houbolt, G.M. (14072793)
Vrouwen activiteiten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Overgewicht

 Houbolt, G.M. (14072793)
Honkbal

 Houbolt, G.M. (14072793)
Alleen sporten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Team Sporten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Vervoer

 Houbolt, G.M. (14072793)
Drempel

 Houbolt, G.M. (14072793)
Nadeel van gratis

 Houbolt, G.M. (14072793)
Borg

 Houbolt, G.M. (14072793)
Prioriteiten

 Houbolt, G.M. (14072793)
Stadsspelen

 Houbolt, G.M. (14072793)
Escamp festival

7.6. Uitwerking stickie notes brainstormsessie

Boot, M.

Buurt sportcoach morgenstond en moerwijk

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - o Inzichtelijk maken wat sportcampus te bieden heeft voor wijkbewoners
 - o Horecaprijzen aanpassen aan doelgroep
 - o Open dag organiseren
 - o Acties via Sociale Media
- Toegankelijkheid
 - o Verlichting aanpassen (meer verlichting), sportcampus in de spotlights!
 - o Rolstoelvriendelijk
 - o Ondergrondse parkeergarage, parkeervoorzieningen aanpassen
 - o Klein busje bij entree Zuiderpark voor vervoer van wijkbewoners naar activiteiten
 - o (Verlicht info bord) Wat, Waar?
- Communicatie
 - o Richting bezoekers: pr, Flyer/folder in verschillende talen
 - o Richting bezoekers: Gebruik sociale media
 - o Aanbieders onderling: Per kwartaal 1 overleg over goede punten en verbeter punten.
 - o Aanbieders onderling: 1 platform met bijvoorbeeld chat/mail functie

De Vries, S.

Hoofd lectoraat GLSO

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - o Vaccinaties, belastingdienst advies o.i.d. op SCZ of stembureau
 - o Door na afloop van een activiteit op sportcampus te eten en drinken
 - o Door buiten activiteiten vanuit de sportcampus te starten = Verzamelplek
 - o Door sportmateriaal (ballen, skates, etc.) vanuit de SCZ uit te lenen. Goaltjes, hesjes.
 - o Fitnesscentrum op SCZ of BSO op SCZ
- Toegankelijkheid
 - o Verlichting
 - o Pendelbus, bereikbaarheid met ov (er is maar 1 tram vanaf HS, centraal bushalte.
 - o Duidelijke ingangen vanaf wegen (incl. fietspaden)
 - o Bewegwijzering in het park, kaarten overzicht
- Communicatie
 - o Website gemeente, sport op de kaart en heeldenhaagsport.nl promoten over Zuiderpark
 - o Werkgroep/stichting Bewegen in het Zuiderpark 2x per jaar bijeenkomst
 - o Sociale media #Zuiderpark o.i.d. gebruiken.
 - o Wijkkranten

Nuiten, N.

Projectleider Quartier Sportief, gemeente Den Haag

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - o Rondleidingen voor wijkbewoners 1x per week. Via wijkraad op borden in park te lezen
 - o Uitnodigingen voor evenementen
 - o Gymlessen van basisscholen hier geven
 - o Meedenken over aankleding buiten/verlichting
 - o Balie voor vragen open, moet zichtbaar en bekend zijn
- Toegankelijkheid
 - o Meer borden met plattegronden + sport mogelijkheden.

- Looproutes met kleuren aangeven
- Meer verlichting
- Meer bewegwijzering vanaf de snelweg + stations
- Route borden in het hele park welke sportclub waar zit.
- Op drukke dagen gastheren en gastvrouwen
- Communicatie
 - Ondersteunen stichting Zuiderpark
 - Aanbieders vaker samen hier uitnodigen
 - 1 verbinder op 1 professional
 - Beter inzicht over wie de bezoekers zijn van het Zuiderpark
 - Routeborden in het park, welke sportclub waar zit

Soekhai, N.

Spel beheer stadsdeel Escamp, gemeente Den Haag

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - Meer promotie over de campus
 - Door bezoekers te betrekken
 - Bij evenementen in de sportcampus
 - Bewoners dagen organiseren in de sportcampus
 - Bezoekers/bewoners laten meedenken
- Toegankelijkheid
 - Betere informatie geven aan bewoners wat er allemaal te doen is in het park
 - Betere/meer verlichting en voetpaden bijvoorbeeld naar de campus toe
- Communicatie
 - Communicatie in meerdere talen
 - Maak gebruik van welzijnsorganisaties in de wijk
 - Gebruik sociale media/wijkkranten
 - Verplaats je in een ander: bewoner moerwijk heeft minder te besteden, je je deze bewoner betrekken zorg dan bijvoorbeeld voor een hapje en een drankje.
 - Ga persoonlijk in gesprek

Van de Vis, F

Student Sportkunde

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - Na borrel in de kantine
 - Studenten meenemen in activiteiten
 - Betrekken bij evenementen
 - Betrekking in activiteiten vooral bestaand
- Toegankelijkheid
 - Beperking vriendelijke zones/routes met info over wc en goede verlichting
 - Verlichting vooral bepaalde plekken
- Communicatie
 - Projectgroep van alle aanbieders
 - Een Zuiderpark website en sociale media die al het aanbod verzameld
 - Kraampjes op evenementen voor info

De Jong, N.

Trainer voor mensen met een beperking

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - In naam verwerken
 - 1 overkoepelende organisatie
 - Gebundelde website

- Toegankelijkheid
 - o Parkeerplekken voor busjes, meer ruimte hiervoor creëren
 - o Vlakke wegen voor mensen in een rolstoel
 - o Beter toegankelijk voor rolstoelen, bredere deuropeningen
- Communicatie
 - o Overkoepelende website waarop mensen zich voor activiteiten kunnen aanmelden
 - o Bijeenkomst organiseren voor verschillende aanbieders om kennis te maken/samenwerkingsverbanden aan te gaan

Houbolt, G.

Student Bewegingstechnologie

- Verbinding sportcampus met wijk/park
 - o Algemeen startpunt wandelgroepen
 - o Buurt dag/ burendag in de sportcampus
 - o Connectie opleidingen met de wijk
 - o Student organiseert in en om de sportcampus activiteiten voor de buurt
- Toegankelijkheid
 - o Duidelijke borden auto's op kruispunten voor het gevaar van overstekende voetgangers.
 - o Aangeven wandelroutes door het park
 - o Meer borden met plattegronden + groter
 - o Beter bemande paaltjes bij toegang voor mensen met een beperking
 - o Duidelijke bordjes voor voorzieningen buiten i.p.v. binnen
- Communicatie
 - o Algemeen platform voor beweegaanbod
 - o Sociale media-exposure
 - o Laat alle sporters uit het park eens samenkomen (kennis overdragen vanuit de sportcampus)
 - o Wijkkranten + buurthuizen promoten
 - o Algemene Zuiderpark website
 - o Ambassadeurs van het Zuiderpark

7.7. Uitnodiging brainstormsessie

Uitnodiging Brainstormsessie

Beweegvriendelijke Omgeving Zuiderpark

11 en 13 December van 16:00 – 17:30

De sportcampus Den Haag

Beste genodigde,

Aanleiding

U ben uitgenodigd om deel te nemen aan de Brainstormsessie van het onderzoek Beweegvriendelijke Omgeving Zuiderpark. Dit onderzoek is opgezet naar aanleiding van de Sportnota “Den Haag sportief, sport maakt Den Haag sterker”. Een belangrijk doel in de nota is de beweegdeelname in de wijk, met als speerpunt: Vergroot de sport en beweegdeelname in alle Haagse wijken. De lectoraten Gezonde leefstijl in een stimulerende omgeving en Revalidatie van de Haagse Hogeschool, zijn een samenwerking gestart om te werken aan de beweegdeelname in de wijk. Dit onderzoek heeft als doelstelling: **‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor bezoekers met en zonder beperking.’**

Wat houdt een beweegvriendelijke omgeving in:

Een beweegvriendelijke omgeving is een aantrekkelijke leefomgeving die mensen faciliteert en stimuleert tot bewegen. Een groene omgeving met voorzieningen in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten en elkaar ontmoeten.

Het Zuiderpark is voor de omliggende wijken een geschikte locatie om voor de buurtbewoners te spelen, bewegen en recreëren. In de afgelopen jaren is er met behulp van nieuwe initiatieven veel veranderd in en rondom het Zuiderpark met betrekking tot bewegen. Het doel van deze brainstormsessie is de wensen van de bezoeker van het Zuiderpark met en zonder beperking, en de belanghebbende wijkorganisaties om te zetten in concrete toepassingen, waarmee de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark wordt verbeterd.

Aanpak

Voorafgaande aan de brainstormsessies zullen er enquête afgenomen worden bij bezoekers van het Zuiderpark, met en zonder beperking. Daarnaast zullen er gesprekken worden gevoerd met belanghebbende organisaties rondom het Zuiderpark. De informatie uit de bovenstaande onderzoeken worden tijdens de brainstormsessie aan u gepresenteerd. Aan de hand van de gepresenteerde data gaan wij, samen met buurtsportcoaches, wijkorganisaties, de gemeente en zorgverleners om de tafel voor een brainstormsessie.

Brainstormsessie

De sessies zullen plaatsvinden op 11 en 13 december van 16:00 tot 17:30. Als start wordt er een korte uitleg gegeven over het huidige onderzoek. Hierna worden de bevindingen uit de gesprekken met de belanghebbende organisaties en de enquête onder de bezoekers van het Zuiderpark aan u gepresenteerd en met elkaar vergeleken. Wij zullen hierna in groepen over verschillende thema's uit de resultaten, met elkaar in gesprek gaan. Aan de hand van de thema's worden ideeën op

verschillende stickie notes genoteerd. Met deze ideeën gaan wij aan de slag om aanbevelingen te formuleren voor in ons onderzoek.

Programma Brainstromsessie

15:45 uur	Inloop
16:00 uur	Openingswoord
16:05 uur	Introductie onderzoek 'Beweegvriendelijke Omgeving in het Zuiderpark'
16:15 uur	Resultaten uit enquête en gesprekken
16:35 uur	Brainstormsessie
17:30 uur	Afronding

Doet u mee?

Meld u uiterlijk 9 december (het liefst eerder) aan via G.M.Houbolt@student.hhs.nl.

Bent u verhinderd op een van deze data, maar bent u wel geïnteresseerd? Of heeft u nog verdere vragen? Neem contact op met Gita Houbolt via het bovenstaande emailadres of bel naar [REDACTED].

Met vriendelijke groet,

Gita Houbolt en Florian van de Vis

7.8. Projectplan Beweegvriendelijke Omgeving

1. Beweegvriendelijke Omgeving Zuiderpark

Werkveld:	Mens en Techniek - Bewegingstechnologie
Beroepsrol:	Adviseur
Opdrachtgever:	Lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving en Lectoraat Revalidatie van de Haagse Hogeschool
Contactpersoon:	Sanne de Vries/ Arend de Kloet (Monique Berger/ Manon Kessels)

2. Inleiding

In 2015 heeft de gemeente Den Haag de sportnota opgesteld met als hoofddoel in 2030: 'Heel Den Haag in beweging van jong tot oud'. In de sportnota staat beschreven welke speerpunten de aandacht krijgen om het hoofddoel te verwezenlijken. Een belangrijk doel hiervan is de beweegdeelname van de wijk, met als speerpunt: 'Vergroot de sport en beweegdeelname van alle Haagse wijken' (Gemeente Den Haag, 2015).

Naar aanleiding van de speerpunten van de Sportnota zijn het lectoraat Gezonde Leefstijl in een Stimulerende Omgeving (GLSO) en het lectoraat Revalidatie van de Haagse Hogeschool zich meer gaan focussen op de wijk. De lectoraten zijn de onderzoekscentra van de Haagse Hogeschool. Het lectoraat GLSO heeft als missie het ontwikkelen, evalueren en implementeren van producten, programma's of diensten die lichamelijke activiteit en gezonde voedingskeuzes bevorderen. De onderzoekslijn van het lectoraat, genaamd 'De gezonde wijk' besteedt aandacht aan het bevorderen van de beweegparticipatie in de wijk (De Vries, S., 2016). Het onderzoek en de projecten van het lectoraat Revalidatie zijn gericht op het bevorderen van de participatie en kwaliteit van leven van mensen met een lichamelijke beperking of chronische aandoening. Het participeren in de samenleving door te bewegen in openbare buitenruimte als vrijetijdsbesteding is een onderdeel hiervan (De Kloet, A., 2017). Beide lectoraten zijn een samenwerking gestart om te werken aan de beweegdeelname in de wijk, met als doel: *'Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor bezoekers met en zonder lichamelijke beperking'*.

Een beweegvriendelijke omgeving is een aantrekkelijke leefomgeving die mensen faciliteert en stimuleert tot bewegen. Een omgeving met voorzieningen in de openbare ruimte waar mensen spelen, bewegen, sporten en elkaar ontmoeten. Om mensen in beweging te krijgen is een uitdagende buitenruimte belangrijk (NISB, 2012).

Het implementeren van een beweegvriendelijke omgeving in een wijk heeft positieve effecten op de mentale en fysieke gezondheid van de wijkbewoners met of zonder beperking. Het bevordert de bewonersparticipatie in de wijk en vermindert hierdoor eenzaamheid bij ouderen. Daarnaast wordt de ontwikkeling van kinderen gestimuleerd (TNO, 2013). Uit het onderzoek van Verke (2010) blijkt dat over het algemeen 'groen' goed is voor de sociale cohesie. Groene buitenruimte is dus een belangrijk onderdeel van een beweegvriendelijke omgeving. Openbare tuinen dragen bij aan een spontaan georganiseerde ontmoeting en een intensiever gebruik van de openbare ruimte. Dit bevordert de sociale cohesie in de wijk, waardoor de beweegdeelname groter wordt. Betrokkenheid tussen burens vermindert de eenzaamheid onder ouderen en doordat kinderen meer tijd buiten doorbrengen ontwikkelen ze zich motorisch beter. Er zijn naast de lichamelijke voordelen dus ook mentale en maatschappelijke voordelen gekoppeld aan dit project.

Op dit moment is de vraag hoeveel er wordt bewogen door wijkbewoners in en rondom het Zuiderpark. De wijken in de stadsdelen Escamp en Centrum zijn benoemd als stadsdelen die gemiddeld het meest achterblijven in beweegparticipatie. In het midden van deze wijken bevindt zich het Zuiderpark. In het onderzoek door de gemeente Den Haag, onder bewoners van de wijken in Den

Haag, blijkt dat de beweegdeelname in de wijk Transvaalkwartier als laagste uitkomt met een percentage van 44,3%. Verder omliggende wijken zoals de Groente en Fruitmarkt(46,5%), Moerwijk(52,2%) en de wijk Rustenburg en Oostbroek(56,0%) hebben een lager percentage beweegdeelname dan andere wijken in de gemeente Den Haag (Gemeente Den Haag, 2015). Al deze wijken grenzen aan het Zuiderpark. Het Zuiderpark is een geschikte locatie voor het realiseren van een beweegvriendelijke omgeving voor de omwonende wijkbewoners. Het is een groene omgeving met wandelpaden, fietspaden, speelweides en speeltuinen. Het Zuiderpark biedt ruimte om vrijuit te bewegen in de drukke stad.

Door onder andere de komst van de sportcampus van de Haagse Hogeschool zijn er een aantal projecten opgestart. Het doel van deze projecten is het bevorderen van de beweegdeelname van wijkbewoners. Dit wordt gedaan door het creëren van een beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark. Door projecten zoals de outdoor fitnessplaats en de rolstoeltoegankelijkheid in het vernieuwde skatepark, zijn de eerste stappen gezet. De vraag is of deze veranderingen effect hebben gehad op de wijkbewoners. Dit wordt verder in dit onderzoek uitgezocht.

Het onderzoek is opgezet met als hoofddoel: *‘Het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving in het Zuiderpark voor bezoekers met of zonder lichamelijke beperking.’*

Aan de hand van het hoofddoel zijn de volgende deelvragen geformuleerd:

- *Hoe beweegvriendelijk is het Zuiderpark nu?*
- *Wat zijn de behoeftes van stakeholders en wijkbewoners met of zonder beperking, gekeken naar de beweegvriendelijkheid van het Zuiderpark?*
- *Welke toepassingen kan de gemeente aan het Zuiderpark toevoegen om het park Beweegvriendelijker te maken?*

Om een goed beeld te krijgen van de huidige situatie wordt er gekeken naar de beweegvriendelijkheid in het Zuiderpark, en de behoeftes van de stakeholders en de wijkbewoners met of zonder beperking. Om uiteindelijk het doel te realiseren wordt in dit onderzoek onderzocht welke toepassingen er nodig zijn om dit te bereiken. Uiteindelijk zal aan de hand van de wensen en behoeftes van de belanghebbende partijen een onderzoeksrapport worden geschreven aan de gemeente Den Haag.

3. Methode

Er zijn verschillende organisaties betrokken bij het creëren van een stimulerende beweegomgeving. Voorbeelden hiervan zijn wijkteams, wijkverenigingen, buurthuizen, buurtsportcoaches en de gemeente. Om een optimaal beweegvriendelijk park te verwezenlijken, van jong tot oud en met of zonder beperking, is in de organisatievorm vertegenwoordiging nodig uit verschillende sectoren. Dit zijn de sectoren: sport, gezondheid, gemeente, sociaal en onderwijs. Zij hebben een duidelijk beeld van de wijkbewoners uit de omliggende wijken (NISB, 2013). In deze methode wordt tijdens de analyse gekeken naar de behoeftes van de gebruikers en stakeholders. Door middel van enquêtes en vragenlijsten, die opgesteld zijn aan de hand van het Beweegvriendelijke Omgeving-model (BVO-model), worden de eisen en wensen in kaart gebracht.

Er worden tijdens het onderzoek twee brainstormsessies gehouden, waarin de juiste toepassing wordt onderzocht. Hierna worden de toepassingen door middel van de kardinale methode getoetst aan de wensen uit de analyse. De toepassingen uit de kardinale methode worden als aanbevelingen geformuleerd aan het uiteindelijke onderzoeksrapport. Het onderzoek wordt samen uitgevoerd met een student Sportkunde van de Haagse Hogeschool.

3.1. Analyse

Om de behoeftes van de gebruikers van het Zuiderpark in kaart te brengen, wordt er een kwantitatief en kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Dit wordt gedaan met behulp van een vragenlijst voor de interviews en enquêtes voor de gebruikers. De vragen voor de enquêtes en vragenlijsten

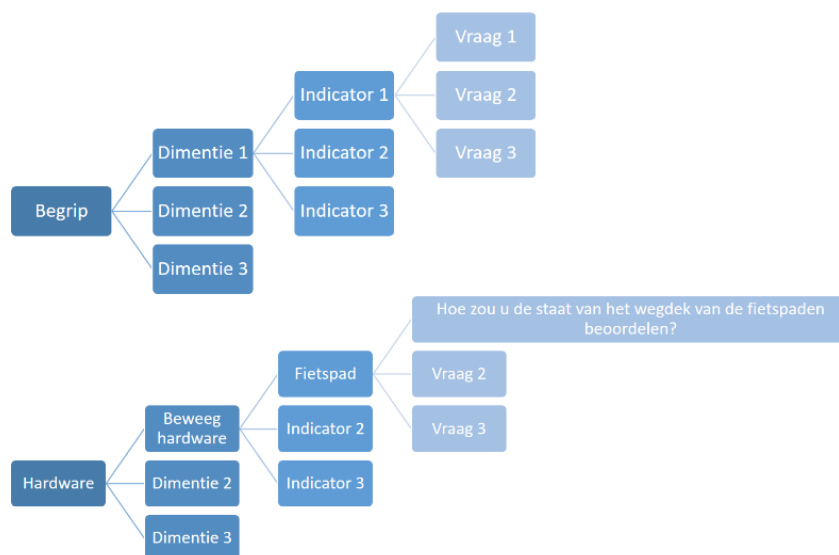
worden opgesteld aan de hand van het BVO-model. Het model bestaat uit informatie over de hardware, software en orgware uit de omgeving.

Hardware bestaat uit de fysieke infrastructuren die voor iedereen toegankelijk zijn en beweging faciliteren. Denk hierbij aan sportvoorzieningen, speelplekken, beweegruimte en wandel- en fietspaden (NISB, 2012).

Software staat voor het aanbod aan activiteitenbegeleiding en communicatie met betrekking tot bewegen zoals buurtsportcoaches, spelmiddagen, voorlichting en campagnes (NISB, 2012).

Orgware bevat alles wat betreft het proces achter het zichtbare aanbod van de hardware en software. Denk hierbij aan buurtparticipatie, beheer en onderhoud en een strategisch beleid van de gemeente (NISB, 2012).

Om tot passende vragen te komen wordt elk onderdeel uitgesplitst naar een dimensie. Uit deze dimensies worden indicatoren gehaald en per indicator worden één tot drie vragen opgesteld voor de enquête of de vragenlijst. In *figuur 1* is een voorbeeld van een uitsplitsing te zien. Op deze manier worden alle aspecten waar een beweegvriendelijke omgeving aan moet voldoen in de enquête en vragenlijst behandeld. De vragen zullen worden gesteld in de vorm van meerkeuze-, open- en beoordelvingsvragen.

Figuur 2: Een schema voor de methode om vragen te formuleren. In het onderste schema is een voorbeeld weergegeven.

Tijdens de analyse wordt er kwantitatief onderzoek gedaan. Dit wordt uitgevoerd door een student van de opleiding Sportkunde aan de Haagse Hogeschool. Tijdens het kwantitatieve onderzoek worden enquêtes gebruikt, met als doel een indicatie van de behoeftes van de bezoekers van het Zuiderpark in kaart te brengen. Er wordt gestreefd naar 100 respondenten voor een betrouwbaar resultaat. Tevens wordt ernaar gestreefd om 10 procent van de enquêtes af te nemen bij mensen met een lichamelijke beperking of chronische aandoening. De enquêtes worden afgenomen voor de ingangen van het Zuiderpark aan de Vreeswijkstraat, Loevesteinlaan, Melis Stokelaan en Veluweplein. Daarnaast wordt een deel van de enquêtes afgenomen bij de volgende instellingen: VTV-Den Haag, cliënten van de buurtsportcoach Maarten Boot, bij de outdoor fitness plaats en de wijkvereniging het Zuiderpark. Door samen te werken met deze instellingen worden er meerdere enquêtes afgenomen. Dit zal tijd besparen in het onderzoek, doordat het werk wordt uitgevoerd door meerdere personen.

Tijdens de uitvoering van het kwalitatief onderzoek is de student Mens en Techniek - Bewegingstechnologie eindverantwoordelijk. Het kwalitatieve onderzoek bestaat uit interviews met stakeholders uit de sectoren sport, gezondheid, onderwijs, sociaal en gemeente. De interviews worden afgenomen aan de hand van een vooraf opgestelde vragenlijst. Uit elke sector worden

minimaal twee organisaties geïnterviewd. In totaal zullen er circa tien interviews worden uitgevoerd met behulp van de opgestelde vragenlijst. Twee interviews zullen vooral gefocust zijn op mensen met een lichamelijke beperking of chronische aandoening. Hieronder staan de organisaties die geïnterviewd worden. Als de naam van de contactpersoon al bekend is zal deze tussen haakjes achter de organisatie staan.

Sport: Buurtsportcoach (Boot, M.).

Sociaal: Stichting Zuiderpark (werkgroep sport en spel) en Stichting Mooi.

Gezondheid: Beweegloket, beweegcoach (mensen met een lichamelijke beperking) en Fysiotherapiepraktijk B&B Healthcare (Franken, N.).

Onderwijs: Haagse Hogeschool HALO.

Gemeente: Gecombineerde leefstijl interventie afdeling sportbeleid en activering (Ferrageau, A.) en afdeling spelbeheer stadsdeel Escamp (Soekhai, N.)

Uit de analyse via het gebruikersonderzoek wordt een pakket van eisen en wensen geformuleerd voor het optimaliseren van de beweegvriendelijke omgeving.

3.2. Ontwerp

De eisen en wensen uit de analysefase worden gebruikt bij het bedenken van de juiste toepassingen om het Zuiderpark beweegvriendelijk te maken. Er worden twee brainstormsessies gehouden, dit zal intern en extern zijn. De brainstormsessies worden geleid door de twee studenten die afstuderen op dit onderzoek en zal plaats vinden op de sportcampus in het Zuiderpark. De sessies duren 90 minuten en hierbij zijn maximaal 20 stakeholders aanwezig. Er wordt gebrainstormd over mogelijke toepassingen voor het realiseren van een beweegvriendelijkere omgeving. Dit wordt gedaan met behulp van de volgende vijf stappen:

Stap 1: Het probleem wordt duidelijk geformuleerd met behulp van een PowerPointpresentatie, zodat iedereen het probleem begrijpt.

Stap 2: Er worden oplossingen verzameld voor het probleem, aan de hand van vastgestelde thema's. Mogelijke thema's zijn: natuur, sport en spel, communicatie, leefbaarheid en veiligheid. Elk thema wordt op een A0 vel aan de muur opgehangen. De oplossingen ofwel toepassingen worden opgeschreven op sticky notes en bij het juiste thema op het vel gehangen. De groep wordt opgesplitst in kleinere groepen van vier of vijf personen. Elke groep wordt ingedeeld bij een thema en wisselen na een kwartier door.

Stap 3: Nadat alle toepassingen verzameld zijn mag iedere deelnemer zijn beste toepassingen verduidelijken.

Stap 4: De groep beoordeelt alle toepassingen, vult ze aan en combineert of schrapt sommige toepassingen door met elkaar in gesprek te gaan.

Stap 5: Er worden maximaal 10 toepassingen uitgekozen die verder uitgewerkt zullen worden.

De eerste brainstormsessie zal intern plaats vinden. De brainstormsessie wordt gehouden met de projectgroep beweegvriendelijke omgeving, bestaande uit docenten van het lectoraat Gezonde Levensstijl en een Stimulerende Omgeving, het lectoraat Revalidatie en de twee studenten die op het onderwerp afstuderen. In deze bijeenkomst wordt het programma voor het eerst gepresenteerd en besproken. Dit wordt gedaan zodat tijdens de externe bijeenkomst de studenten extra voorbereid zijn voor de presentatie en het leiden van de brainstormsessies. De externe brainstormsessie is gericht op de stakeholders die geïnterviewd zijn in het kwalitatief onderzoek. Er worden op twee verschillende datums in de maand november een bijeenkomst georganiseerd voor alle stakeholders.

De toepassingen afkomstig uit de brainstormsessies voldoen aan de eisen opgesteld uit de analyse. Door middel van de kardinale methode worden de toepassingen getoetst aan de eerder opgestelde wensen. Tijdens de kardinale methode wordt aan de opgestelde wensen een factor gehangen van 1 tot en met 3. Hoe hoger de factor, hoe belangrijker de wens is voor het onderzoek. Alle toepassingen

worden getoetst aan de wensen afkomstig uit de analyse. Dit wordt gedaan door een cijfer van 1 tot 5 te geven over hoe goed een toepassing aansluit op een wens. Ook hier geldt hoe hoger het cijfer hoe beter de toepassing aansluit op de wens. Uiteindelijk worden de cijfers vermenigvuldigd met de factor van de wens en bij elkaar opgeteld. De toepassingen met het hoogste totaal worden als aanbevelingen uiteindelijk in het onderzoeksrapport aan de gemeente gepresenteerd.

4. Resultaat

Hieronder volgt een puntsgewijs overzicht van de onderdelen die in het onderzoeksrapport komen. Hier wordt de eerder in dit document genoemde informatie opgesomd om een duidelijk beeld van het resultaat van het onderzoek weer te geven.

Kwalitatief onderzoek: Bestaande uit voorbereidingen en uitwerking van de interviews met de stakeholders. Hoe is het interview verlopen en wat kwam eruit?

Kwantitatief onderzoek: Het ontwikkelen, verloop van het afnemen en de resultaten van de enquêtes.

Eisen en wensen: Overzicht van eisen en wensen die voortkomen uit het resultaat van het kwalitatieve en kwantitatieve onderzoek.

Uitwerking toepassingen: Bestaande uit een overzicht van de voorbereidingen op- en het verloop van de brainstormsessie. Ook de resultaten uit de brainstormsessie worden weergegeven. Hierin wordt antwoord gegeven op de volgende vragen:

- Wat is de toepassing?
- Wat is er nodig om de toepassing door te voeren?
- Wat is het gewenste/verwachte effect van de toepassing?

Aanbevelingen: Er wordt een onderbouwde keuze gemaakt uit de toepassingen die uitgewerkt zijn tijdens de brainstormsessie. Bij het kiezen van de aanbevelingen wordt gebruik gemaakt van de kardinale methode. De gekozen toepassing wordt nog verder uitgewerkt in het verslag. Dit onderzoeksrapport wordt gepresenteerd aan de gemeente Den Haag.

5. Voorlopige literatuurlijst

De Kloet, A. (2017). *Jaarverslag 2016 en jaarplan 2017-2018 Lectoraat revalidatie, "Meedoen met beperkingen"*. Geraadpleegd van <https://www.dehaagsehogeschool.nl/onderzoek/lectoraten/details/revalidatie#over-het-lectoraat>

De Vries, S., Jongert, T. (2016). *Lectoraat Gezonde Leefstijl in een stimulerende omgeving, van gezonde start tot vitaal ouder worden*. Geraadpleegd van <https://www.dehaagsehogeschool.nl/onderzoek/lectoraten/details/gezonde-leefstijl-in-een-stimulerende-omgeving#over-het-lectoraat>

Gemeente Den Haag (2015). *Sport maakt Den Haag sterker, Den Haag sportief in beweging*.

L'abée, D., Kunen, M., & Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) (2013). *Beweegvriendelijke omgeving: reisgids met ervaringen, inspiratie en instrumenten*. Ede: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB).

Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB) (2012). *Beweegvriendelijke omgeving (BVO) is een combinatie van hardware, software en orgware*.

Slinger, J., Dessing, D., Engbers, L.H., Klauw, D. van der Ploeg, K. van der, Weerd, M. van der, & TNO (2014). *Onderbouwing van argumenten voor een beweegvriendelijke omgeving*. Ede: Nederlands Instituut voor Sport en Bewegen (NISB).

Vreke, J., Salverda, I.E., Langers, F., (2010). *Niet bij rood alleen: buurtgroen en sociale cohesie*. Wageningen.

6. Planning

Hieronder is de planning van het verloop van het project te vinden. De afstudeerperiode is onderverdeeld in verschillende taken. In het tijdspad is te zien hoeveel tijd er is uitgetrokken voor een taak en wanneer deze taak uitgevoerd gaat worden. In de bijlage is een vergrote versie van het projectplan toegevoegd (bijlage 2).

Weeknummer (vanaf start afstuderen)	Blok 1						Blok 2												
	Week 1	Week 2	Week 3	Week 4	Herfstvakantie	Week 5	Week 6	Week 7	Week 8	Week 9	Week 10	Week 11	Week 12	Kerstvakantie	Kerstvakantie	Week 13	Week 14	Week 15	Week 16
Datum	24-28 sept	1-5 okt	6-12 okt	13-19 okt	20-26 okt	27-29 nov	3-9 nov	12-16 nov	19-23 nov	26-30 nov	3-7 dec	10-14 dec	17-21 dec	24-28 dec	31-4 jan	7-11 jan	14-18 jan	21-25 jan	28-1 feb
Takenlijst																			
Officiële start afstuderen	24-sep																		
Desk Resource (stakeholders, huidige beweegvriendelijkheid)																			
Opstellen enquête en vragenlijst																			
Interviews met stakeholders																			
Enquêtes afnemen (evt. Door studenten BT en Sportkunde)																			
Uitwerken analysefase + opstellen pakket van eisen en wensen																			
Brainstormsessie Intern																			
Brainstormsessie Extern																			
Uitwerken onderzoeksrapport met aanbevelingen																			
Nulversie van scriptie inleveren																			
Inleveren scriptie																			
Verdediging scriptie																			

Figuur 3: Planning van afstudeerperiode vanaf 24 september t/m 1 februari.

7. Persoonlijke leerdoelen afstudeerfase

Om tijdens het afstuderen een persoonlijke ontwikkeling door te maken zijn er aan de hand van de Mens en Techniek | - Bewegingstechnologie competenties een aantal persoonlijke leerdoelen vastgesteld. De leerdoelen gaan over: zelfstandigheid, initiatief en sociale en communicatieve vaardigheden. Elk persoonlijk leerdoel is uitgesplitst in concrete actiepunten waar in de afstudeerperiode aan gewerkt kan worden. Aan het einde van het afstudeertraject worden deze leerdoelen geëvalueerd.

Zelfstandigheid: Het zelfverzekerd worden in het zelfstandig coördineren van een project.

Actiepunten:

- Het zelfstandig bewaken van de scope van het project. Goed blijven nagaan of een actie nog relevant is voor jouw project. Zodat je niet onnodig paden gaat betreden en in tijdnood komt.
- Het zelfstandig bijhouden van de tijdsplanning en eraan steven deze aan te blijven houden.

Initiatief: Op tijd om hulp durven te vragen voor de vorderingen van het project.

Actiepunten:

- Op tijd communiceren naar de projectgroep en de afstudeerbegeleider als je vastloopt in het project.
- Blijven terugkoppelen naar de afstudeerbegeleider en de projectgroep over de vorderingen van het project. Hier zelf ook initiatief in tonen.
- Om de 2 á 3 weken een vaste bijeenkomst plannen om de project voortgang te bespreken.
- Actief externe partijen benaderen door meer initiatief te tonen en een bedrijf te bellen.

Sociale en communicatieve vaardigheden: Met behulp van gesprekken mensen enthousiasmeren over dit project.

Actiepunten:

- Je inlezen in je gesprekspartner en zijn of haar bedrijf voorafgaand aan een gesprek.
- Tijdens een gesprek aankomen met een aantal vooraf opgestelde vragen.
- Met interesse voor de organisatie kijken naar de mogelijkheden voor de organisatie binnen de scope van het project.

8. Bijlagen

8.1. Stakeholdersanalyse

De stakeholders binnen de wijk zijn onderverdeelt in vijf verschillende sectoren. Het is belangrijk om organisaties uit elke sector te spreken om een volledig beeld van de mening van alle partijen te krijgen.

Sport

- Buurtsportcoaches (Boot, M.)
- Sportverenigingen
 - o Voetbalvereniging WIK
 - o Atletiekvereniging Sparta
 - o EHRC Marathon (rolhockey)
 - o Zwembad Zuiderpark
 - o Sportschool Zuiderpark
- Jeugdsport coördinatoren
- Opleiding HALO aan de Haagse Hogeschool.

Sociaal

- Buurthuizen
 - o Morgenstond
 - o Moerwijk
 - o Transvaalkwartier
 - o Rustenbrug en Oostbroek
- Wijkvereniging Zuiderpark
- Stichting Zuiderpark (werkgroep sport en spel)
- Stichting Xtra
- Stichting Mooi → Wijkteams
- VTV Den Haag (voor mensen met een beperking)

Gezondheid

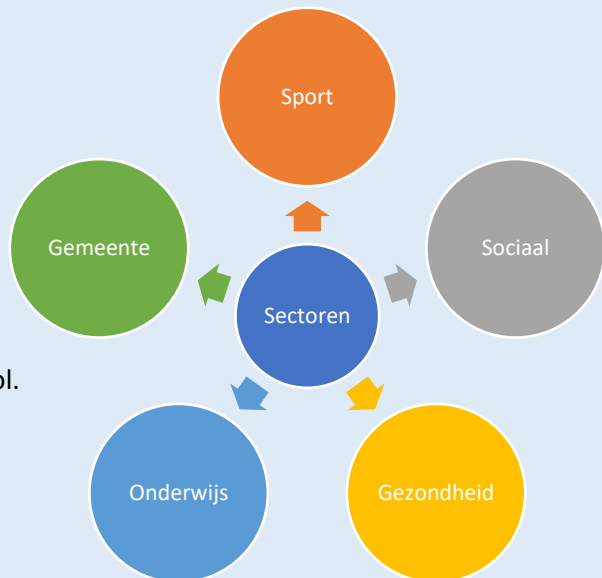
- Fysiotherapiepraktijk B&B Healthcare
- Beweegcoach (voor mensen met een beperking)

Onderwijs

- De Haagse Hogeschool, Sportcampus Zuiderpark
- Basisscholen
 - o Koningin Beatrix School

Gemeente

- Dienst stedelijke ontwikkeling van de Gemeente Den Haag (Quist, P.)
- Gecombineerde leefstijl interventie afdeling sportbeleid en activering (Ferrageau, A.)
- Afdeling spelbeheer stadsdeel Escamp (Soekhai, N.)

8.2. Uitvergrootte versie planning

Week nummer (vanaf start afstuderen)	Blok 1											
Week 1	Week 2	Week 3	Week 4	Week 5	Week 6	Week 7	Week 8	Week 9	Week 10	Week 11	Week 12	
Datum	24-28 sept	1-5 okt	8-12 okt	15-19 okt	22-26 okt	29-2 nov	5-9 nov	12-16 nov	19-23 nov	26-30 nov	3-7 dec	
Blok 2												
Week 13	Week 14	Week 15	Week 16									
Datum	7-11 jan	14-18 jan	21-25 jan	28-1 feb								

7.9. Evaluatie persoonlijke leerdoelen

Om tijdens het afstuderen een persoonlijke ontwikkeling door te maken zijn er aan de hand van de Mens en Techniek | - Bewegingstechnologie competenties een aantal persoonlijke leerdoelen vastgesteld. De leerdoelen gaan over: zelfstandigheid, initiatief en sociale en communicatieve vaardigheden. Elk persoonlijk leerdoel is uitgesplitst in concrete actiepunten waar in de afstudeerperiode aan gewerkt is. Deze actiepunten zijn geëvalueerd en hieronder uitgewerkt.

Zelfstandigheid: *Het zelfverzekerd worden in het zelfstandig coördineren van een project.*

Actiepunten:

- ***Het zelfstandig bewaken van de scope van het project. Goed blijven nagaan of een actie nog relevant is voor jouw project. Zodat je niet onnodig paden gaat betreden en in tijdnood komt.***

Bij de start van dit onderzoek was de opzet heel breed. Ik zou zowel enquêtes voor gebruikers, als interviews met stakeholders afnemen. Samen met de projectgroep heb ik het onderzoek afgebakend. Ook heb ik zelf duidelijk aangegeven dat een extra student nodig was om het onderzoek naar de gebruiker uit te voeren. Gedurende de uitvoering van het onderzoek ben ik door middel van de projectgroep besprekingen stap voor stap tot een concreet onderzoek gekomen zonder onnodige paden te betreden.

- ***Het zelfstandig bijhouden van de tijdsplanning en ernaar steven deze aan te blijven houden.***

Tijdens dit onderzoek zijn er een aantal tegenslagen geweest. De aanwas voor de deelnemers van de gesprekken en de brainstormsessie was erg laag. Daarnaast was de student Sportkunde wegens een ongeval genoodzaakt te stoppen. Hij was verantwoordelijk voor het gebruikersonderzoek. Ik heb hierdoor vaak mijn planning aan moeten passen om er voor te zorgen dat het onderzoek op tijd af was. Door vooruit te kijken en de planning tijdig aan te passen naar de omstandigheden is het gelukt om het onderzoek binnen de voorgeschreven tijd op te leveren.

Initiatief: *Op tijd om hulp durven te vragen voor de vorderingen van het project.*

Actiepunten:

- ***Op tijd communiceren naar de projectgroep en de afstudeerbegeleider als je vastloopt in het project.***

Er waren tijdens het onderzoek een aantal tegenslagen waardoor er verschillende delen uit het onderzoek aangepast moesten worden. Ik heb deze tegenslagen zo snel mogelijk gecommuniceerd naar de projectgroep en mijn begeleiders. Hierdoor was er genoeg tijd om aanpassingen aan mijn onderzoek te doen waardoor de inleverdatum nog haalbaar was.

- ***Blijven terugkoppelen naar de afstudeerbegeleider en de projectgroep over de vorderingen van het project. Hier zelf ook initiatief in tonen.***

Met de mijn eerste en tweede begeleider heb ik bepaalde feedback momenten vastgezet. In de laatste fase van mijn afstuderen heb ik in een tijdsbestek van 6 weken, vier keer een feedback moment gepland. Hierdoor waren mijn begeleiders op de hoogte van de vorderingen tijdens het schrijven van mijn onderzoeksverslag. Ik heb zelf ook nog een extra feedback moment aangevraagd.

- ***Om de 2 á 3 weken een vaste bijeenkomst plannen om de project voortgang te bespreken.***

In de eerste fase van mijn afstuderen is er elke twee weken een projectgroep bespreking geweest over de voortgang van het project. Zo werd de planning bewaakt en was de projectgroep op de hoogte van de stand van zaken.

- ***Actief externe partijen benaderen door meer initiatief te tonen en een bedrijf te bellen.***

Voor het onderzoek zijn alle stakeholders in eerste instantie bereikt via de mail. Als er geen respons op de mail kwam, is er indien mogelijk telefonisch contact opgenomen. Echter waren er veel stakeholders waar geen telefoonnummer van bekend was.

Sociale en communicatieve vaardigheden: Met behulp van gesprekken mensen enthousiasmeren over dit project.

Actiepunten:

- **Je inlezen in je gesprekspartner en zijn of haar bedrijf voorafgaand aan een gesprek.**
Bij de eerste twee gesprekken heb ik dit gedaan. Na verloop van tijd is dit er niet meer van gekomen. In het vervolg wil ik dit graag beter doen. Als je ingelezen bent in je gesprekspartner kan je meer uit een gesprek halen.
- **Tijdens een gesprek aankomen met een aantal vooraf opgestelde vragen.**
In het onderzoek is gebruik gemaakt van semigestructureerde interviews. Deze interviews worden afgenomen aan de hand van een topic lijst. Er is geen gebruik gemaakt van vooraf opgestelde vragen, maar door middel van steekwoorden uit de topiclijst zijn in elk interview dezelfde onderwerpen aan bod gekomen.
- **Met interesse voor de organisatie kijken naar de mogelijkheden voor de organisatie binnen de scope van het project.**
Doordat de stakeholdersanalyse een continu proces was is er gedurende het hele onderzoek de mogelijkheid geweest om nieuwe organisaties toe te voegen en te verwijderen. Verder is er tijdens de uitvoering van dit onderzoek geprobeerd zo veel mogelijk draagvlak te creëren voor de uitkomsten van dit onderzoek. De enthousiaste deelnemers zijn op de hoogte gehouden tijdens het schrijfproces en zullen na de verdediging van dit afstudeeronderzoek het onderzoeksverslag toegestuurd krijgen.